

Data Protection Impact Assessment

RIVM-onderzoek groepskenmerken vaccinatiegraad Covid-19

19 december 2021

Versie 1.5

Versie	Gewijzigd door	Datum	Aard van de wijziging
1.0	5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e	15-11-2021	Concept versie
1.1	5.1.2e	28-11-2021	Aanpassing n.a.v. commentaar RIVM/CBS
1.2	5.1.2e 5.1.2e	08-12-2021	Aanpassing n.a.v. commentaar 5.1.2e VWS
1.3	5.1.2e 5.1.2e	9-12-2021	Correcties
1.4	5.1.2e	17-12-2021	Aanpassing n.a.v. commentaar VWS
1.5	5.1.2e	19-12-2021	Aanpassing conclusies n.a.v. nagekomen sociologisch advies vanuit PMP

Versie		Datum
1.0	Reactie 5.1.2e VWS	23-11-2021

Auteurs

5.1.2e	CIPP/E, CIPP/US
5.1.2e	CIPP/E
5.1.2e	
5.1.2e	

19 december 2021

© Privacy Management Partners 2021

Privacy Management Partners biedt praktische oplossingen voor behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking in overeenstemming met de wet.

Inhoud

Inleiding	4
Managementsamenvatting	5
N.a.v. het advies van de ^{5.1.2e} VWS	7
A. Beschrijving kenmerken gegevensverwerking	8
1 Onderzoeksvoorstel	8
2 Persoonsgegevens	10
3 Gegevensverwerkingen	13
4 Verwerkingsdoelen	17
5 Verantwoordelijkheden partijen	17
6 Belangen bij de gegevensverwerkingen	18
7 Verwerkingslocaties	19
8 Technieken en methoden van de gegevensverwerkingen	19
9 Juridisch en beleidsmatig kader	22
10 Bewaartermijnen	24
B. Beoordeling rechtmatigheid gegevensverwerkingen	25
11 Rechtsgrond	25
12 Bijzondere persoonsgegevens	26
13 Doelbinding	27
14 Noodzaak en evenredigheid	27
15 Rechten van betrokkenen	28
C. Beschrijving en beoordeling risico's voor de betrokkenen	31
16 Risico's voor rechten en vrijheden van betrokkenen	31
D. Beschrijving voorgenomen maatregelen	33
17 Maatregelen	33
E. Bijlagen	37
18 Bijlage 1 Quicksan	37
Quicksan BIO RIVM	37

Afkortingen

CIMS	COVID-vaccinatie Informatie- en Monitoringsysteem
BI-CIMS	Data warehouse variant van CIMS die geschikt is voor rapportage en datalevering.
DVP	Dienst Vaccinvoorziening en Preventieprogramma's (RIVM)
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek

Inleiding

Voorliggend document betreft de Data Protection Impact Assessment (DPIA) op het voorgenomen *RIVM-onderzoek groepskenmerken vaccinatiegraad Covid-19*.

De DPIA heeft de volgende opbouw:

- A. Beschrijving van de gegevensverwerking
- B. Beoordeling van rechtmatigheid gegevensverwerking
- C. Risico's voor de betrokkenen
- D. (Aanbevolen) maatregelen
- E. Bijlagen

De DPIA is bedoeld om beslissers de nodige informatie te verschaffen over de gegevensbeschermingsrisico's in het onderzochte RIVM-onderzoek en maatregelen te benoemen om deze risico's te mitigeren c.q. te beheersen. De DPIA dient periodiek te worden geëvalueerd.

Managementsamenvatting

Een lage en heterogene vaccinatiegraad is zorgelijk in verband met het doel van voldoende immuniteit te behalen in de bevolking om de epidemie van COVID-19 te beperken. Het is daarom essentieel om groepskenmerken in kaart te brengen die groepen met een lage vaccinatiegraad kunnen identificeren.¹ Onderzoek in het verleden in de context van vaccinatie liet zien dat clustering van een lage vaccinatiegraad bijvoorbeeld optreedt in bepaalde culturele/religieuze/politieke groepen in de samenleving. Inzicht in groepskenmerken van vaccinatie is de basis voor interventies om over maatregelen te kunnen adviseren om de gevolgen van de epidemie te kunnen beperken, en om verschillen in vaccinatiegraad tussen bevolkingsgroepen mogelijk te kunnen verkleinen. Landelijke data zijn nodig omdat het om verschillende groepen verspreid over het land gaat en om inzicht te krijgen in ontwikkelingen over de tijd.

Om dit inzicht te verkrijgen wordt een selectie van de vaccinatiegegevens in de CIMS database van het RIVM op basis van het BSN gekoppeld aan de microdata met sociaaleconomische, omgeving- en huishoudgegevens van het CBS. Na pseudonimisering ('verRINning') door het CBS hebben onderzoekers van het RIVM en het CBS toegang tot de gepseudonimiseerde dataset in de remote access (RA) omgeving van het CBS. Het CBS bewaakt de risico's op herkenning van afzonderlijke personen in de onderzoeksresultaten ('onthullingsrisico').

Geen rechtstreekse risico's

De koppeling van de datasets en het onderzoek zelf brengen, gelet op de procedures die het CBS en het RIVM hanteren, geen rechtstreekse risico's mee voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen. De maatregelen lijken voldoende om incidenten te voorkomen.

Advies

Wel adviseren wij om een categorisch verbod in te stellen om de gegevens in de RA-omgeving voor een ander doel te gebruiken, tenzij met toestemming van het RIVM. Dit om verdere verwatering van het medisch beroepsgeheim dat oorspronkelijk op een deel van de gegevens in de dataset van toepassing was te voorkomen. Ook adviseren wij om iedere keer als nieuwe variabelen of datasets worden toegevoegd te toetsen in hoeverre dat mogelijk is. Dat is immers afhankelijk van de vraag onder welke voorwaarden de partij die zijn gegevens voor dit onderzoek ter beschikking stelt heeft gekregen en de maatregelen die worden getroffen.

Onbedoelde neveneffecten kunnen grote gevolgen hebben

Naar de bedoeling van de AVG, zoals verwoord in artikel 1 lid 1 AVG en overweging 4, derde volzin, AVG, moet bij een DPIA niet alleen worden gekeken naar de risico's die samenhangen met de gegevensverwerkingsactiviteiten zelf, maar ook naar de risico's die gepaard gaan met de uitkomsten van de gegevensverwerking. Het in kaart brengen van die indirecte risico's dient een factor te zijn in de weging om wel of niet te starten met de beoogde verwerking van persoonsgegevens.

De 'uitvinder' van het moderne privacyrecht, de Amerikaanse opperrechter Louis Brandeis, zei in 1928: "We moeten het meest op onze hoede zijn voor de vrijheid van burgers als de bedoelingen van de overheid goed zijn" (dissenting opinion in *Olmstead v United States*). Op dit moment wordt de informatie of iemand gevaccineerd is of niet beschermd door het medisch beroepsgeheim. Hierdoor weten anderen in beginsel niet of iemand is gevaccineerd of niet. Dit onderzoek, dat een legitiem doel dient, brengt daar tot op zekere hoogte verandering in door groepskenmerken te identificeren die bijdragen aan een lagere vaccinatiegraad. De vraag of iemand waarschijnlijk gevaccineerd is of niet, is daarmee niet meer afhankelijk van het medisch beroepsgeheim, maar

¹ Zie ook Kamerbrief *Stand van zaken Covid-19* van 14 september 2021, 25295, nr. 14.22, p. 61-62.

ook van het bekend worden van relevante groepskenmerken. Of iemand voldoet aan deze kenmerken is voor de meeste onderzochte variabelen niet geheim.

In dit geval gaat het om onderzoek door het RIVM, dat zijn grondslag heeft in de zelfstandige taak van het RIVM, zoals vastgelegd in art. 3 Wet op het RIVM. De uitkomsten van het onderhavige onderzoek worden in beginsel openbaar gemaakt. Hoewel het onderzoek objectief wordt uitgevoerd met inachtneming van de wetenschappelijke standaarden voor epidemiologisch onderzoek, kunnen de uitkomsten van dat onderzoek subjectieve reacties uitlokken bij degenen die kennis nemen van die uitkomsten omdat er in het onderhavige onderzoek sprake is van het identificeren van groepskenmerken die samenhangen met vaccinatiegedrag. Het thema 'vaccinatie' ligt bijzonder gevoelig in de samenleving en roept bij voor- en tegenstanders soms heftige reacties op.

Belangrijk hierbij is om goed na te denken over welke kenmerken in het onderzoek geacht worden relevant te zijn – deze keuzes zijn namelijk ook een signaal van de overheid. Als het vaccinatiegedrag in de rapportage te normatief beschreven is, kunnen door derden negatieve/positieve associaties aan een groep gekoppeld worden. Onbedoeld kan rapportage van dit onderzoek op een macroniveau bijdragen aan polarisatie omtrent het thema vaccinatie of aan verdere weerstand tegen- of tussen (minderheids)groepen in Nederland.

Naast de genoemde maatschappelijke effecten zijn er ook risico's die individuele personen treffen. De volgende rechten en vrijheden zouden in het geding kunnen komen in de (onverhoopte) situatie waarin de overheid of een derde, zoals een werkgever, individu-gerichte maatregelen zou nemen naar aanleiding van de uitkomsten van het onderhavige onderzoek:

- *het recht op non-discriminatie/non-stigmatisering*
Hiervan zou bijvoorbeeld sprake zijn als personen die (vermeend) tot een bepaalde risicogroep behoren worden uitgesloten van deelname aan activiteiten.
- *het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer*
Dit recht komt in het geding als derden gaan vragen of iemand die tot een risicogroep behoort gevaccineerd is of niet.
- *het recht op arbeid/inkomen*
Hiervan zou bijvoorbeeld sprake zijn als werkgevers sollicitanten die (vermeend) tot een risicogroep behoren zouden weigeren.

De selectie van variabelen in dit onderzoek is dus niet waardenvrij, zeker niet als het gaat om variabelen die in de AVG juist om discriminatie en stigmatisering van mensen te voorkomen als 'bijzondere gegevens' worden aangemerkt. Art. 9(2)(i) AVG biedt een uitzondering voor het RIVM om deze variabelen te onderzoeken (volksgezondheid), maar de relevantie (noodzaak) van het opnemen van elke (toekomstige) variabele in het onderzoek moet voorafgaand aan het onderzoek goed worden beargumenteerd. Ook moet goed worden nagedacht over hoe er op een non-normatieve wijze over de resultaten wordt gecommuniceerd.

De effecten van de inmenging in hierboven genoemde de rechten en vrijheden kunnen onder omstandigheden groot zijn. Hoe groot de kans is dat mensen hiermee geconfronteerd worden, kunnen wij niet inschatten. Niettemin hoort dit een punt van aandacht te zijn als de uitkomsten van het onderzoek worden gepubliceerd. Het is primair aan het kabinet om deze risico's te managen.

N.a.v. het advies van de 5.1.2e VWS

De meeste opmerkingen van de 5.1.2e van VWS zijn verwerkt in deze DPIA.

De volgende opmerkingen van de 5.1.2e zijn uitdrukkelijk niet overgenomen:

5.1.2e 3.1 Verwerkingsverantwoordelijkheid Minister van VWS

Reactie PMP: Aanbeveling van 5.1.2e om de Minister van VWS te noemen als verwerkingsverantwoordelijke is niet overgenomen. Politieke verantwoordelijkheid leidt niet tot AVG-verwerkingsverantwoordelijkheid. Op grond van art. 4 lid 7 AVG ("dienst") juncto de taak van het RIVM als omschreven in art. 3 lid 1 sub a Wet op het RIVM en gezien de onafhankelijkheid van het RIVM omschreven in art. 5 en art. 7 lid 1 Wet op het RIVM, is het RIVM zelf de verwerkingsverantwoordelijke. Dit heeft zijn achtergrond in de feitelijke professionele onafhankelijkheid van het RIVM t.o.v. de Minister van VWS. Ook opdrachtgeverschap van een onderzoek, waarvan in casu overigens geen sprake is, leidt niet tot verwerkingsverantwoordelijkheid onder de AVG. Wij hebben in ons onderzoek verder geen feitelijk invloed van de Minister op het onderzoek aangetroffen die tot een andere conclusie noopt.

5.1.2e 8.3 Profiling

Reactie PMP: De opmerking van de 5.1.2e dat er wel sprake zou zijn van profiling is niet overgenomen. In algemene zin omvat 'profiling' twee processen:

- 1) het afleiden van een verzameling karakteristieken over een individuele persoon of groep (het maken van profielen), en
- 2) het behandelen van persoon of groep in het licht van deze karakteristieken (het toepassen van een profiel).

De definitie van profiling in art. 4 lid 4 AVG is echter beperkt tot "*de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens waarbij aan de hand van persoonsgegevens bepaalde persoonlijke aspecten van een natuurlijke persoon worden geëvalueerd, met name met de bedoeling zijn beroepsprestaties, economische situatie, gezondheid, persoonlijke voorkeuren, interesses, betrouwbaarheid, gedrag, locatie of verplaatsingen te analyseren of te voorspellen.*" Zoals de voorganger van de European Data Protection Board, de Artikel 29 Werkgroep, het omschrijft in haar Opinie WP 251: *Als er geen voorspellingen worden gedaan of conclusies worden getrokken over een bepaalde persoon is het doel niet het evalueren van individuele kenmerken en is er dus geen sprake van profiling* (WP 251 rev.01, p. 7).

Omdat het onderzoek van het RIVM zich niet richt op specifieke individuen, maar groepen in kaart brengt, is er geen sprake van profiling in de zin van art. 4 lid 4 AVG. Uiteraard is de AVG als zodanig wél van toepassing op het gebruik van de persoonsgegevens in het onderzoek naar de groepskenmerken voor vaccinatiegraad Covid-19.

A. Beschrijving kenmerken gegevensverwerking

1 Onderzoeksvoorstel

1.1 Achtergrond en doelstelling

Op dit moment is er weinig bekend over verschillen in vaccinatiebereidheid onder verschillende bevolkingsgroepen. Wat er bekend is, is gebaseerd op kleine panels (bijvoorbeeld een onderzoek van het Amsterdam UMC met $n=300$), onderzoek naar gedrag (bijvoorbeeld door de gedragsunit van het RIVM) en een eerste verkennende ecologische analyse door het RIVM (uit augustus 2021). Inzichten, omvang en kwantitatieve groepskenmerken van de vaccinatiegraad zijn niet goed bekend, zodat we ook niet goed weten welke groepen een groter risico worden voor de publieke gezondheid op dit moment en nadat de massa vaccinatiecampagnes voorbij zijn.

Een lage en heterogene vaccinatiegraad is zorgelijk in verband met het doel van voldoende immuniteit te behalen in de bevolking om de epidemie van COVID-19 te beperken. Het is daarom essentieel om groepskenmerken in kaart te brengen die groepen met een lage vaccinatiegraad kunnen identificeren. Onderzoek in het verleden in de context van vaccinatie liet zien dat clustering van een lage vaccinatiegraad bijvoorbeeld optreedt in bepaalde culturele/religieuze/politieke groepen in de samenleving. Inzicht in groepskenmerken van vaccinatie is de basis voor interventies om over maatregelen te kunnen adviseren om de gevolgen van de epidemie te kunnen beperken, en om verschillen in vaccinatiegraad tussen bevolkingsgroepen mogelijk te kunnen verkleinen. Landelijke data zijn nodig omdat het om verschillende groepen verspreid over het land gaat en om inzicht te krijgen in ontwikkelingen over de tijd.

Zowel op landelijk als lokaal niveau en ook vanuit de politiek is er veel vraag naar inzicht in ontwikkelingen in de vaccinatiegraad en de betekenis voor de bescherming tegen COVID-19. Door middel van het koppelen van de vaccinatiegegevens uit BI-CIMS en data ten aanzien van sociaaleconomische, omgeving- en huishoud-kenmerken van het CBS wordt hier meer inzicht in verkregen en kunnen meer gerichte maatregelen worden genomen om de vaccinatiegraad te verhogen door bijvoorbeeld voorlichtingscampagnes te organiseren bij groepen waar de vaccinatiegraad laag is. Potentiële groepskenmerken die onderzocht zullen worden zijn onder andere sociaaleconomische status en omgevingskarakteristieken. Daartoe zullen gegevens gefilterd uit de BI-CIMS database van het RIVM aan gegevens van het CBS worden gekoppeld. Het CBS voegt de ontvangen gegevens samen met haar eigen gegevens voor nadere analyse. De onderzoeksomgeving van het CBS wordt open gesteld voor RIVM-onderzoekers en CBS-onderzoekers die vervolgens onderzoek kunnen doen naar de sociale groepskenmerken die invloed kunnen hebben op de vaccinatiebereidheid.

Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is tweeledig:

- 1) monitoring van vaccinatiegraad (geaggregeerd) naar kenmerken op individueel niveau die mogelijk samenhangen met vaccinatiebereidheid, en
- 2) kennis vergaren betreffende groepskenmerken die verschillen in vaccinatiegraad van COVID-19 vaccinatie tussen bevolkingsgroepen in Nederland kunnen verklaren.

Verdergaande informatie over de relatie tussen bovengenoemde groepskenmerken en de vaccinatiegraad kan bijdragen aan het invoeren van gerichte maatregelen om zo de Covid-19 epidemie in Nederland doelmatiger te kunnen bestrijden.

Scope van deze DPIA

De scope van deze DPIA ziet op de datakoppeling tussen de gegevenssets van het RIVM en het CBS en het onderzoek naar de groepskenmerken van de vaccinatiegraad Covid-19 dat hieruit volgt.

Buiten scope zijn:

- De CIMS/BI-CIMS databases zelf;
- De gegevensverwerking in TopDesk.²
- Gebruik CoronIT data door CBS

1.2 Processen

Dit onderzoek omvat de gehele Nederlandse populatie aan wie een BSN nummer is toegekend en derhalve is opgenomen in de microdata van het CBS. Door middel van koppeling van de vaccinatiegegevens van het RIVM (CIMS) en de CBS-data op persoonsniveau, zal met behulp van beschrijvende statistiek en regressiemodellen de associatie tussen groepskenmerken zoals hierboven benoemd en COVID-19 vaccinatiestatus worden onderzocht. Het CBS beschikt over gegevens die het RIVM niet standaard heeft, zoals beroep en huwelijkse status. Voor gegevens die op een geaggregeerd niveau beschikbaar zijn of steekproefsgewijs verzameld zijn, zullen de data met behulp van multi-level technieken worden geanalyseerd. De resultaten van het onderzoek kunnen worden gebruikt ter onderbouwing van onder andere (beleids)maatregelen in de bestrijding van de COVID-19 epidemie in Nederland.

Een eerste selectie van variabelen die onderzocht zullen worden, is in Tabel 1 weergegeven.

Dit betreft gegevens omtrent de vaccinatiestatus, land van herkomst, religie/levensbeschouwing, politieke voorkeur, gezondheid en vertrouwen in de overheid. Ook Covid-19 testdata van de GGD wordt door het CBS gekoppeld aan de vaccinatiedata, waardoor het doormaken van COVID-19 als determinant voor vaccinatie onderzocht kan worden. Het blootleggen van de relatie tussen bovengenoemde groepskenmerken en de vaccinatiegraad draagt bij aan het invoeren van gerichte maatregelen ter bestrijding van de COVID-19 epidemie in Nederland.

De analyses zullen één keer per maand tot eind 2022 en zoveel langer als nodig is (eventueel met aangepaste frequentie) worden herhaald met de meest recente vaccinatiedata zodat effecten van interventies op de vaccinatiegraad kunnen worden gemonitord naar actualiteit.

Het RIVM zet haar deel van de onderzoeksgegevens (het 'CBS vaccinatiebestand') klaar op een SFTP server. Dit is een versleutelde server die moet voorzien in het veilig overdragen van grote bestanden. Het CBS vaccinatiebestand is een dataset die op basis van specifieke criteria uit de BI-CIMS is gefilterd en gezipd. Eens per maand is het CBS vaccinatiebestand gedurende 2 uur beschikbaar voor download door geautoriseerde CBS-gebruikers. Na het downloaden wordt het bestand verwijderd van de SFTP-server. De maandelijkse levering wordt gemonitord via TopDesk van het RIVM.

Het CBS pseudonimiseert de van het RIVM verkregen gegevens volgens de standaard pseudonimiseringstechnieken van het CBS ('verRINnen'). Na koppeling met de gegevens van het CBS, zet het CBS de gegevens klaar voor onderzoek in haar RA-onderzoeksomgeving, waar zowel onderzoekers van het RIVM als van het CBS toegang toe hebben. De resultaten van het onderzoek worden opgenomen in rapportages die door het RIVM beschikbaar worden gesteld aan het Ministerie van VWS. Het CBS bewaakt dat de informatie in de rapportages voldoende

² TopDesk is een tool voor onder meer het toewijzen van taken aan medewerkers en het bijhouden van uitgevoerde acties.

geaggregeerd is om onthulling van individuele personen in de onderzoekspopulatie te voorkomen.

2 Persoonsgegevens

De gekoppelde gegevenssets betreffen verschillende databases:

- **CIMS:** personen die gevaccineerd zijn en toestemming hebben gegeven om hun gegevens aan het RIVM te verstrekken (= subset van alle gevaccineerde personen). Daarnaast bevat het CIMS de gegevens van iedereen die is opgeroepen voor een vaccinatie. De CIMS data worden niet rechtstreeks gekoppeld aan het CBS, maar eerst gepseudonimiseerd opgenomen in BI-CIMS.
- **BI-CIMS:** het datawarehouse, voortgekomen uit CIMS, bevat gepseudonimiseerde/versleutelde gegevens die geschikt zijn gemaakt voor rapportage. BI-CIMS is de bron voor rapportages en de data-aanlevering aan het CBS.
- **CBS:** Sociaaleconomische, omgeving- en huishoud-kenmerken, GGD testuitslagen.

Zie hieronder in Tabel 1 een overzicht van de categorieën persoonsgegevens die worden gebruikt in dit onderzoek.

Tabel 1

Herkomst	Categorie gegevens	Detail niveau	Typering persoonsgegevens	Relevantie
RIVM – BI-CIMS (CBS vaccinatiebestand)	BSN	Individueel niveau	Wettelijk identificerend nummer	Variabele waarmee de koppeling aan CBS registers tot stand komt.
	Geslacht	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens	Kernvariabele benodigd voor het maken van output om de vaccinatiegraad te volgen en als controle variabele om te zien of de koppeling met BSN goed gelukt is zonder fouten/koppeling bij ontbrekende BSN.
	Geboortjaar	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens	Kernvariabele benodigd voor het maken van output om de vaccinatiegraad te volgen en als controle variabele om te zien of de koppeling met BSN goed gelukt is zonder fouten/koppeling bij ontbrekende BSN.
	Vaccinnaam	Individueel niveau	Bijzonder persoonsgegevens	Kernvariabele benodigd voor het maken van output om de vaccinatiegraad te volgen.
	Vaccinatie datum(s)	Individueel niveau	Bijzonder persoonsgegevens	Datums dat mensen gevaccineerd zijn (directe output).
	Vaccinbatch	Individueel niveau	Bijzonder persoonsgegevens	Variabele om de kwaliteit te kunnen toetsen van de uitslag. Hiermee kunnen checks worden uitgevoerd op bepaalde batches of deze overeenkomen met geaggregeerde gegevens.
	Toedienende instantie (GGD/HA/ZH)	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens	Kernvariabele benodigd voor het maken van output om de vaccinatiegraad te volgen.
CBS	BSN	Individueel niveau	Wettelijk identificerend nummer	Variabele waarmee de koppeling aan CBS registers tot stand komt
	Geboortedatum ³	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens	Controle variabele om te zien of de koppeling met BSN goed gelukt is zonder fouten/koppeling bij ontbrekende BSN.
	Geslacht	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens	Controle variabele om te zien of de koppeling met BSN goed gelukt is zonder fouten/koppeling bij ontbrekende BSN.
	Opleidingsniveau	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft welk opleidingsniveau mensen hebben (directe output).
	Beroep	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft welk beroep mensen hebben (directe output).
	Urbanisatiegraad	Wijkniveau	Gewoon persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft in de leefomgeving van mensen (directe output).
	Huwelijkse status	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens	Variabele die inzicht geven in de woonsituatie van mensen (directe output).
	Gezinssamenstelling	Huishoudensniveau	Gewoon persoonsgegevens	Variabele die inzicht geven in de woonsituatie van mensen (directe output).
	Woonlocatie	Huishoudensniveau	Gewoon persoonsgegevens	Variabele die inzicht geven in de woonsituatie van mensen (directe output).
	Sociaal economische status (SES)	Huishoud-/wijkniveau	Gewoon persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft welke SES mensen hebben (directe output).
	Land van herkomst	Individueel niveau	Bijzonder persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft welk land van herkomst mensen hebben (directe output).
	CoronIT: GGD testuitslagen	Individueel niveau	Bijzonder persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft in de mate van testen en/of testuitslagen van mensen (directe output).
CBS-SSW	Religie/levensbeschouwing	Individueel niveau	Bijzonder persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft in de religie/levensbeschouwing van mensen (directe output).

³ De geboortedatum, in plaats van het geboortjaar, is alleen nodig als koppeling van het BSN niet mogelijk is.

	Politieke voorkeur	Enquête niveau	Bijzonder persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft in de politieke voorkeur van mensen (directe output).
	Gezondheid/kwaliteit van leven	Individueel niveau	Bijzonder persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft in de gezondheid/kwaliteit van leven van mensen (directe output).
	Vertrouwen in overheid en wetenschap	Individueel niveau	Bijzonder persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft of mensen vertrouwen hebben in de overheid en wetenschap (directe output).
CBS-RDW	Mobiliteit (in bezit van rijbewijs, motorvoertuig, brommer)	Individueel niveau	Gewoon persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft in de mobiliteit van mensen (directe output).
CBS-Belastingdienst	School/dagopvang	Kindniveau	Gewoon persoonsgegevens	Variabelen die inzicht geven of een kind wel of niet opvang buitenshuis heeft (directe output).
CBS-DUO	Identiteit school	School/dagopvang niveau	Gewoon persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft in de identiteit van een school waar een kind naar toe gaat (directe output).
GGDGHOR	Vaccinatielocaties	Locatieniveau (PC6 en huisnummer)	Geen persoonsgegevens	Variabele die inzicht geeft in afstand tot vaccinatielocatie van mensen (directe output).

3 Gegevensverwerkingen

De verwerkingen van persoonsgegevens die in het kader van dit onderzoek worden gedaan zijn op te delen in drie fasen:

- De eerste fase betreft de gegevensoverdracht van de vaccinatiegegevens van het RIVM naar CBS.
- De tweede fase betreft de koppeling door het CBS aan de eigen CBS gegevens.
- De derde fase betreft het doen van analyses in een samenwerkingsverband van RIVM en CBS onderzoekers.

De rapportage die uit het onderzoek volgt bevat geen persoonsgegevens meer.

3.1 Fase 1: Dataoverdracht RIVM naar CBS

Het CBS Vaccinatiebestand

Het CBS ontvangt van het RIVM het zogenaamde 'CBS-vaccinatiebestand'. Dit bestaat uit een aantal persoonsgegevens die uit de BI-CIMS dataset zijn gefilterd. Het betreft:

- BSN nummer;
- Geslacht;
- Geboortjaar;
- Vaccinnaam;
- vaccinatie datum;
- vaccinatiebatch;
- toedienende instantie (GGD/huisarts/overig).

Het CBS vaccinatiebestand bestrijkt in principe de gegevens van alle personen die deel uitmaken van de BI-CIMS dataset. Er is echter een aantal categorieën gevaccineerden die **niet** in het CBS vaccinatiebestand worden opgenomen. Zij worden uit de BI-CIMS dataset gefilterd en worden dus niet meegenomen in het onderzoek. Dit zijn:

- Personen waarvan het BSN-nummer niet is geverifieerd bij BRP.
- Personen met alleen een Zorgnummer. Dit zijn voornamelijk asielzoekers die nog niet in de BRP zijn ingeschreven. Doorgaans worden ze na verloop van tijd ingeschreven in de BRP en ontvangen ze een BSN. In dat geval worden deze personen meegenomen in de volgende aanlevering.
- Personen waarbij geen vaccinaties zijn geregistreerd.
- Personen die zijn overleden of naar het buitenland verhuisd.
- Personen met de status 'vervallen'. Dit zijn vaak personen die twee persoonslijsten hadden waarvan er één is komen te vervallen.
- Personen die gebruik hebben gemaakt van hun recht op vergetelheid.

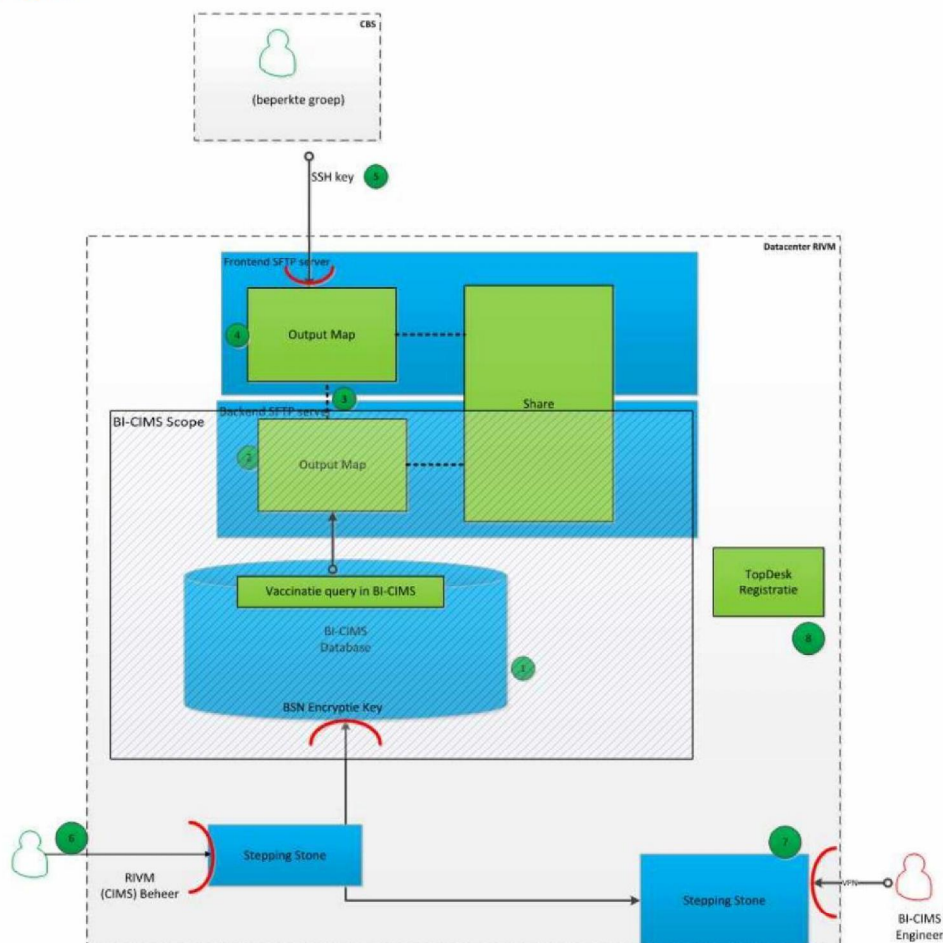
NB. Mogelijkerwijs zijn de gegevens in voorgaande maanden wel aangeleverd maar komen ze in een volgende aanlevering niet meer voor. Om gehoor te geven aan dit recht op vergetelheid gebruikt het CBS altijd de meest actuele datasets voor haar analyses.

Wanneer de vaccinatie gegevens in de RA-omgeving van CBS geplaatst zijn en het RIVM een verwijderingsverzoek heeft ontvangen, worden bij een volgende update de gegevens van de verzoeker uit CIMS en BI-CIMS gehaald. Wanneer datasets eenmaal verrind zijn door het CBS worden geen aanpassingen meer doorgevoerd. De onderzoeker verwijdt dus zelf geen de gegevens uit de dataset.

Een verzoek tot verwijdering heeft geen invloed op de reeds bestaande resultaten van het onderzoek.

Met bovenstaande criteria zal er naar verwachting telkens in eerste instantie zo'n 20 miljoen rijen uit de BI-CIMS database worden geselecteerd. Dit aantal zal naar verwachting in de tijd verder toenemen door de vervolgvaccinatieprogramma's (bijvoorbeeld het zogenaamde boosterprogramma).

Figuur 1

Overdracht CBS Vaccinatiebestand

BI-CIMS dataset wordt gefilterd op grond van de eerdergenoemde filterspecificaties. Tijdens de query wordt het versleutelde BSN van betrokkenen in BI-CIMS gedecript. Uitkomst van deze query levert het CBS-vaccinatiebestand op (in JSON- format).

Nadat het bestand gezipd is, wordt dit op de back-end SFTP-server geplaatst (in encryptie in ruste). Het vaccinatiebestand wordt beschikbaar gesteld op de front-end SFTP. Het CBS kan op de front-end server het JSON-bestand downloaden via een UTF-8 file.

Het CBS verkrijgt een RIVM-account voor toegang tot de RIVM SFTP server (zie hierna paragraaf 8.1). Alleen geautoriseerde en geauthentiseerde CBS-gebruikers hebben toegang tot het CBS vaccinatiebestand.

In TopDesk wordt vastgelegd of de overdracht succesvol was. Tevens wordt opgeschreven wat de naam is van het vaccinatiebestand, de datum waarop het bestand is samengesteld en de omvang (in Gb) van het bestand.

De bestanden worden dagelijks exact na 2 uur via een geautomatiseerde instructie (Cronjob) verwijderd. Indien het CBS niet in staat is geweest om dit bestand te downloaden, zal er door het RIVM een nieuw bestand worden klaar gezet.

De periode van 2 uur is gekozen om CBS enige speelruimte te geven tijdens het kwalificeren en mogelijkheid te geven het bestand eventueel opnieuw op te halen indien het download proces niet succesvol in een keer kan worden afgerond.

3.2 Fase 2: Datakoppeling binnen CBS

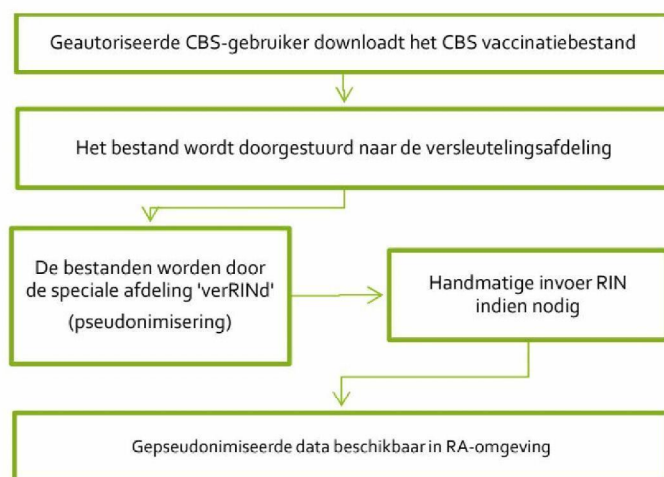
Het gedownloade CBS-vaccinatiebestand wordt binnen het CBS naar een zeer beveiligde, specialistische afdeling gestuurd om alle persoonsdatabestanden te pseudonimiseren. Op deze afdeling worden de bestanden onder andere 'verRINd'. Dit houdt in dat de data wordt versleuteld met een uniek RIN nummer⁴, op basis van specifieke koppeldata zoals het BSN. Het verRINnen gebeurt automatisch. Mochten er "missings" zijn, dan onderzoeken de CBS-medewerkers op basis van hun expertise of deze alsnog gekoppeld kunnen worden. Niet gekoppelde records blijven in het bestand, zij krijgen een andere code. In het koppelrapport wordt hierop een toelichting gegeven. Wanneer de data zijn versleuteld, wordt de gepseudonimiseerde data beschikbaar gesteld in de CBS remote access omgeving (RA-omgeving) binnen het project 9049.

RIN-nummers worden toegekend op basis van BSN. Omdat er verder geen identificerende gegevens in het bestand aanwezig zijn, kan er niets extra worden gedaan. Records waarvoor het CBS een RIN-persoon heeft gevonden hebben code 'R' (RIN-persoon). Als er records in het bestand zitten met een BSN dat ook echt een geldig BSN is (begint niet met 00, 8 of 9 én voldoet aan de 11-proef) dat niet gevonden kan worden in het koppelbestand (gebaseerd op de BRP), dan wordt er een 'S' toegekend (betekenis: versleuteld Sofinummer) aan CBKSoortnr (ook wel RINPersoonS genoemd) en wordt het BSN versleuteld. Dit zou maar bij een heel beperkt aantal records moeten voorkomen.

Een BSN dat niet geldig is, wordt met code 'F' (Fout BSN) geleverd met de originele waarde van het BSN (want dat identificeert toch geen persoon).

⁴ Het BSN wordt als zeer identificerend beschouwd en daarom vervangt het CBS dit nummer door een intern persoonsidentificatienummer, het betekenisloze RIN-nummer. Met dit RIN-nummer kan het bestand worden gekoppeld aan andere bestanden bij het CBS.

Figuur 2

3.3 Fase 3: Onderzoek van RIVM

De RA-omgeving bestaat al een langere tijd en is een instrument van het CBS om op een veilige manier met andere partijen, in dit geval het RIVM, onderzoek uit te kunnen voeren. In casu zal de gepseudonimiseerde data gecombineerd worden met sociaaleconomische, omgevings- en huishoudgegevens van het CBS. De onderzoekers van het RIVM en het CBS die toegang hebben tot deze gecombineerde data kunnen vervolgens analyses doen aan de hand hiervan.

Voorwaarden en afspraken hieromtrent worden vastgelegd in de raam- en projectovereenkomst. Op basis van signalen uit de samenleving, media, literatuur en op basis van internationale ontwikkelingen kunnen onderzoeksvragen worden opgesteld. Het uitvoeren van onderzoeksvragen bestaat dus enerzijds uit het valideren van signalen uit de samenleving t.a.v. mogelijke groepen met een lage vaccinatiegraad, en anderzijds uit het meer exploratief onderzoek doen naar correlaties tussen factoren waarvan bekend is dat ze mogelijk geassocieerd zijn met vaccinatie en de COVID-19 vaccinatie.

Een aantal mogelijke vragen die met de datakoppeling beantwoord kunnen worden zijn:

- Heeft leeftijd en geslacht invloed op de vaccinatiegraad?
- Heeft opleidingsniveau en sociaaleconomische status invloed op de vaccinatiegraad?
- Kunnen er beroepsgroepen worden geïdentificeerd waarbij de vaccinatiegraad achterblijft?
- Uit ecologische analyses blijkt dat er verschillen bestaan in vaccinatiegraad op wijkniveau in grotere steden. Kan dit beeld van de invloed van urbanisatiegraad landelijk worden bevestigd met kwantitatieve analyses op persoonsniveau?
- Heeft de woon- en leefsituatie invloed op de vaccinatiestatus?
- Uit ecologische analyses blijkt dat een migratieachtergrond in Nederland een determinant is voor COVID-19 vaccinatie. Kan dit worden bevestigd met kwantitatieve analyses op persoonsniveau?
- Heeft de mate van testen en/of testuitslagen invloed op de vaccinatiegraad?
- Heeft het aanhangen van een bepaalde religie/levensbeschouwing invloed op de vaccinatiegraad?

- Heeft het hebben van een politieke voorkeur invloed op de vaccinatiegraad?
- Heeft gezondheid/kwaliteit van leven invloed op de vaccinatiegraad?
- Heeft het al dan niet vertrouwen hebben in de overheid en wetenschap invloed op de vaccinatiegraad?
- Heeft de mobiliteit (met relatie de bereikbaarheid van de vaccinatielocatie) invloed op de vaccinatiegraad?
- Heeft de afstand tot de vaccinatielocatie invloed op de vaccinatiegraad?

Reguliere rapportages worden regelmatig gepubliceerd op de website van het RIVM. De frequentie van publicaties zal later nog nader bepaald worden. Statistieken kunnen zowel op de CBS als RIVM website als open data gepubliceerd worden. De ad hoc rapportages kunnen gezamenlijk gelijktijdig worden gepubliceerd op beide websites (RIVM en CBS), met een gezamenlijk nieuwsbericht. Er kunnen ook ad hoc rapportages worden gepubliceerd die alleen door RIVM of CBS worden uitgebracht. Bij de publicatie van de resultaten dienen de beveiligingsregels van het CBS (onthullingsrisico's) in acht te worden genomen.⁵ Elke vraag waaraan door een van de twee partijen of gezamenlijk aan gewerkt wordt, wordt onderling afgestemd. VWS (of eventueel andere ministeries) wordt onder embargo op de hoogte gesteld, om beleidsreacties voor te kunnen bereiden.

4 Verwerkingsdoelen

Het doel van dit onderzoek is tweeledig: 1) monitoring van vaccinatiegraad naar kenmerken op individueel niveau die mogelijk samenhangen met vaccinatiebereidheid; 2) kennis vergaren betreffende groepskenmerken die verschillen in vaccinatiegraad van COVID-19 vaccinatie tussen bevolkingsgroepen in Nederland kunnen verklaren.

5 Verantwoordelijkheden partijen

Het RIVM en het CBS zijn gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevensverwerkingen ten behoeve van het onderzoek.

Tabel 2

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)	
Dienst	Dienst Vaccinvoorziening en Preventieprogramma's (DVP)
Rol	Verwerkingsverantwoordelijke (RIVM)
Activiteiten	• Beheerder CIMS • Beheerder BI-CIMS • Beheerder SFTP server
Toegang tot gegevens?	• Ja (BI-CIMS dataset, SFTP server backend)

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)	
Dienst	Centrum Epidemiologie en Surveillance van infectieziekten (EPI)
Rol	Verwerkingsverantwoordelijke (RIVM)
Activiteiten	• Onderzoeksvragen vaststellen • Analyses doen in RA-omgeving CBS • Levert onderzoekers
Toegang tot gegevens?	• Ja (RA-omgeving CBS)

⁵ <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk/-/media/8db64c6ff1ee41d5bce09e6b8628cff9.ashx>.

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)	
Rol	Verwerkingsverantwoordelijke
Activiteiten	• Onderzoeksvragen vaststellen • VerRINnen van de gegevens in het CBS vaccinatiebestand • Koppeling CBS vaccinatiebestand aan CBS microdata • Verantwoordelijke voor RA-omgeving • Analyses doen in RA-omgeving CBS • Levert onderzoekers
Toegang tot gegevens?	• Ja (CBS vaccinatiebestand, SFTP server front-end, RA-omgeving)

6 Belangen bij de gegevensverwerkingen

RIVM

Met dit onderzoek verstrekt het RIVM haar kennispositie rondom vaccinatie tegen Covid-19. Door het delen van deze data, ontstaan waardevolle inzichten die meegenomen kunnen worden in de monitoring-, effectiviteit- en voorspellingsmodellen van het RIVM.

VWS

In het kader van de volksgezondheid is het van belang om de vaccinatiegraad onder de Nederlandse bevolking zo hoog mogelijk te krijgen. Vaccinatie maakt immers de kans kleiner dat mensen besmet worden met het SARS-Cov-2 virus, ziek worden, in het ziekenhuis moeten worden opgenomen, of overlijden aan de gevolgen van Covid-19. Om de vaccinatiegraad verder omhoog te brengen tot een niveau waarop er voldoende collectieve bescherming is om maatregelen rondom het openbare leven van alle Nederlanders af te kunnen schalen, is het noodzakelijk om in kaart te brengen welke groepskenmerken samenhangen met de vaccinatiegraad. Op die manier kan het vaccinatiebeleid en de –strategie worden aangescherpt zodanig dat deze collectieve bescherming voldoende wordt en besluiten rondom maatregelen met behulp van data genomen kunnen worden.

Gevaccineerde betrokkenen

Gevaccineerde betrokkenen worden momenteel getroffen door beperkende maatregelen in het kader van de bestrijding van de Covid-19 epidemie. Zij hebben er dus belang bij dat de maatregelen zo snel als redelijkerwijs mogelijk is worden afgeschaald. Verder hebben gevaccineerden recht op bescherming van hun persoonsgegevens die in dit onderzoek zijn betrokken.

Ongevaccineerde betrokkenen

Uitgangspunt van het Nederlandse vaccinatiebeleid is (nog steeds) dat vaccinatie vrijwillig is ('recht op lichamelijke integriteit'). Daarnaast hebben burgers in Nederland recht op eerbiediging van hun overige grondrechten, zoals non-discriminatie/non-stigmatisering, recht op geloofsovertuiging, en recht op bescherming van hun persoonlijke levenssfeer ('recht om met rust gelaten te worden'), bescherming van hun persoonsgegevens, etc.

Het is in eenieders belang om samen COVID-19 in te dammen, voor een gezonder maar ook een Nederland dat niet beperkt is door pandemische maatregelen. Het ministerie VWS onderschrijft dat vaccinatie vrijwillig is en onderkent de tegenstrijdigheid tussen het algemeen en individueel belang. Met het bieden van transparantie en goede informatie wil zij ongevaccineerden voorzien van volledige informatie om de keuze om wel of niet te vaccineren goed en in vrijheid af te kunnen wegen.

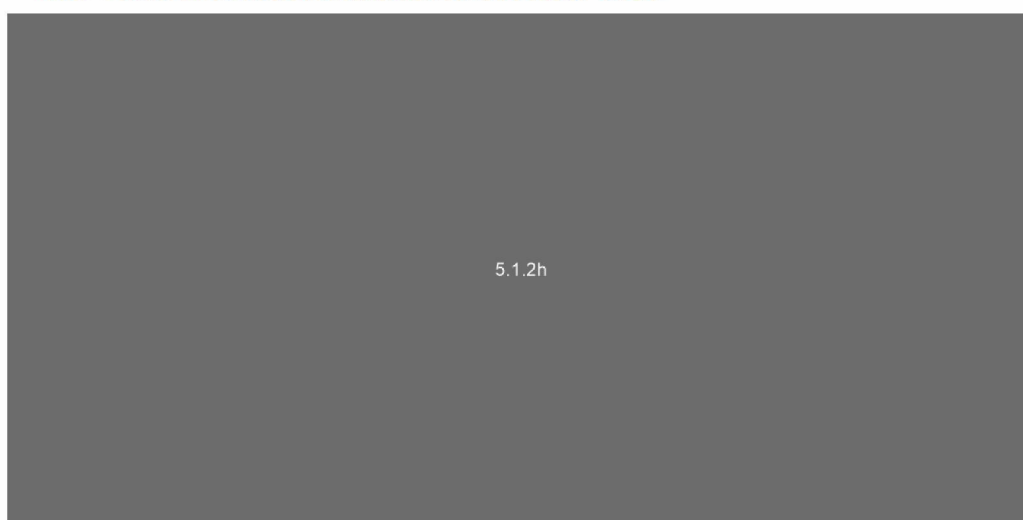
7 Verwerkingslocaties

De dataoverdracht gaat via de door het RIVM beheerde SFTP server. Het verRINnen gebeurt op de beveiligde afdeling van het CBS. Vervolgens vinden de analyses plaats in de RA-omgeving van het CBS.

Er is geen sprake van doorgifte naar een land buiten de Europese Economische Ruimte.

8 Technieken en methoden van de gegevensverwerkingen

8.1 Fase 1: Dataoverdracht RIVM naar CBS

Outgoing CBS Vaccinatie Data set Acc

Door middel van een de ssh key heeft CBS toegang tot het bronbestand bij RIVM. CBS heeft zelf deze private ssh key gegenereerd (plus een bijbehorend public key) en deze beveiligd met een passphrase (PP) oftewel een password. De bijbehorende ssh public key is verzonden naar het RIVM en geplaatst door het RIVM op de SFTP server.⁶ Wanneer wordt ingelogd, wordt de private

⁶ SH File Transfer Protocol (Secure File Transfer Protocol of SFTP) maakt het mogelijk met behulp van Transport Layer Security (TLS) om voor data in transport (transit) sterke versleuteling toe te passen. SFTP – als versleutelde versie van FTP – behoudt de kwaliteiten van FTP zoals de mogelijkheid om grote bestanden en mappen over te kunnen dragen waarbij integriteit van de gegevens in de overdracht door het protocol worden bewaakt. SFTP biedt tevens de mogelijkheid om gebruik te maken van “mutual authentication” eventueel op basis van PKI certificaten, waarmee ook een sterke tweeweg-authenticatie plaats vindt. De client van de gebruiker authenticiseert zich bij de server, en de server bij de client. Hierdoor is vast te stellen dat alleen de beoogde cliënten (SFTP applicaties) kunnen inloggen in de SFTP server. Als hiernaast de autorisatie tot de bestanden wordt beperkt, zijn er in de basis voor reguliere gegevens voldoende maatregelen genomen. Een aanvullende maatregel die in het bijzonder voor bijzondere gegevens gebruikt zou moeten worden is bestandsversleuteling. Hiermee wordt niet alleen voor data in transport, maar ook voor data in rust gezorgd voor voldoende bescherming. Niet alleen voor het filesysteem van de SFTP server, maar ook op bestandsniveau. Als bestanden versleuteld worden aangeboden kan, in het geval van een misconfiguratie van toegang een derde zich nog steeds geen

key van CBS gematched met de public key op de SFTP server bij RIVM. Er is dus altijd een private key (en het bijbehorende password) nodig om succesvol te kunnen worden geauthentiseerd en vervolgens toegang te krijgen tot het bestand. Er is maar een partij die de private key in bezit heeft en dat is het CBS zelf.

Vervolgens zal maandelijks via een DB-Job in de BI-CIMS database een .json-bestand met vaccinatie data worden gegenereerd. Het .json bestand wordt in dezelfde DB job, van de database host naar de backend SFTP server verplaatst (5.1.2h) (in encryptie in ruste). Het CBS Vaccinatiebestand landt in de homedirectory (5.1.2h) op de SFTP backend server. Deze homedirectory is via een share direct beschikbaar op de front-end SFTP server in de directory: (5.1.2h) en daarmee het CBS vaccinatiebestand. De share op de front-end SFTP server is niet bereikbaar voor de CBS SFTP user. Eens per maand wordt dit bestand verplaatst – via een cronjob -naar de homedirectory van de CBS SFTP user (5.1.2h). Het CBS-bestand is daarmee beschikbaar voor de CBS SFTP user.

5.1.2h

Het CBS vaccinatiebestand zal na 2 uur – via een cronjob – weer worden verwijderd. Het CBS benadert de RIVM SFTPsite van vooraf bepaalde SFTP clients. De IP-adressen van deze clients staan benoemd c.q. zijn bekend en zijn opgenomen in de firewall van het RIVM. Alle bovengenoemde directories op de SFTP servers dienen (read-only) bereikbaar te zijn voor de CIMS beheerders van RIVM vanwege hun controle taak en vervolgens de maandelijkse registratie hiervan in TopDesk .

8.2 Fase 2: Pseudonimisering door CBS en werking RA-omgeving

CBS haalt de bronbestanden op bij RIVM via de SFTP server. Het CBS heeft conform wettelijke eisen van de AVG een proces ingericht om persoonsgegevens te pseudonimiseren. De bestanden zullen eerst naar een zeer beveiligde, specialistische afdeling gestuurd worden binnen het CBS om de encryptie uit te voeren op alle persoonsdatabestanden. Op deze afdeling worden de bestanden onder andere 'verRINd'. Alle personen uit CIMS krijgen hierbij dezelfde koppelsleutel als die binnen het CBS wordt gebruikt. Dit is de RINPERSOON. Het proces van het omzetten van persoon identificerende kenmerken in het een bestand naar het RINPERSOON wordt 'verRINnen' genoemd.

De koppeling tussen het RIVM en het CBS gebeurt op BSN. Bij het verRINnen van een bestand verwijdert het CBS de identificerende variabelen, zoals het BSN, uit het bestand en alleen RINPERSOON wordt teruggegeven. Ook unieke nummers die mogelijk naar personen zijn te herleiden, bijvoorbeeld een intern nummer, worden verwijderd. De reden hiervan is om te voorkomen dat gebruikers met deze variabelen een link met het originele bestand kunnen leggen en zo vertrouwelijke persoonsgegevens uit gekoppelde CBS-bestanden kunnen halen.

toegang verschaffen tot de inhoud van de bestanden. De aanvullende maatregelen zoals beperkte tijd van opslag, strikte autorisatie inclusief controle op toegang bieden samen met de versleuteling voldoende zekerheid op verwerking conform art. 5(1)(f) en art. 32 AVG en laatste stand der techniek.

Het verRINnen gebeurt automatisch. Mochten er “missings” zijn, dan onderzoeken de CBS medewerkers op basis van hun expertise of deze alsnog gekoppeld kunnen worden. Het CBS heeft organisatorisch, infrastructureel en procesmatig gewaarborgd dat de-pseudonimisering alleen bij hoge uitzondering en op heel gecontroleerde wijze kan plaatsvinden. Het aantal CBS-medewerkers dat bevoegd is deze handeling uit te voeren is zeer beperkt (<5).

Er wordt getracht RINnummers toe te kennen voor iedere BSN in het bestand. Er zijn namelijk verder geen identificerende gegevens in het bestand aanwezig. Records waarvoor een RINpersoon is gevonden hebben uiteraard code 'R' (Rinpersoon). Als er records in het bestand zitten met een BSN dat ook echt een geldig BSN is (d.w.z., niet begint met 00, 8 of 9 én voldoet aan de 11-proef), maar alsnog niet gevonden wordt in het koppelbestand (gebaseerd op BRP) dan wordt er een 'S' (d.w.z. versleuteld sofinummer) toegekend (ook wel RINPersoonS genoemd) en wordt het BSN versleuteld. Dit zou maar bij een heel beperkt aantal records moeten voorkomen.

Een BSN dat niet geldig is, wordt met code 'F' (Fout BSN) geleverd met de originele waarde van het BSN, want dit identificeert geen persoon.

Wanneer de data is versleuteld, wordt de gepseudonimiseerde data beschikbaar gesteld in de RA-omgeving.⁷ De RA-omgeving bestaat al een langere tijd en is een instrument van het CBS om op een veilige manier met andere partijen onderzoek uit te kunnen voeren. Alle partijen krijgen een koppelsleutel om hun eigen originele data in te kunnen zien. Van de andere partijen kunnen zij enkel de gepseudonimiseerde data inzien.

Op dit moment heeft het RIVM al een instellingsmachtiging om te kunnen werken in de RA-omgeving.

8.3 Fase 3: Onderzoek in RA-omgeving;

Door middel van individuele koppeling van de vaccinatiegegevens uit CIMS met de CBS-data, zal met behulp van beschrijvende statistiek en regressiemodellen de associatie tussen groepskenmerken en COVID-19 vaccinatiestatus worden onderzocht.

In eerste instantie zal met behulp van logistische regressie univariaat door onderzoekers van het RIVM en het CBS worden gekeken welke groepskenmerken (zie Tabel 1) van belang zijn voor de vaccinatiegraad in de gehele Nederlandse populatie. Vervolgens zullen deze analyses multivariaat worden uitgevoerd om het effect van meerdere groepskenmerken tegelijk op de vaccinatiegraad te bepalen. Hierbij wordt rekening gehouden met multi-level data. Daarnaast zullen deze analyses gestratificeerd worden uitgevoerd voor de groepen die uit de bovenstaande analyses naar voren zijn gekomen. Binnen deze groepen zal worden gekeken naar groepskenmerken die effect hebben op de vaccinatiegraad en eventuele interactie van de groepskenmerken.

Voor het monitoren van de ontwikkelingen in de vaccinatiegraad, zullen deze analyses maandelijks worden herhaald.

⁷ Zie ook: <https://www.digitaleoverheid.nl/praktijkvoorbeeld-centraal-bureau-voor-de-statistiek-cbs/>

9 Juridisch en beleidsmatig kader

Beleidsdoelstelling

Het Ministerie VWS streeft naar een gezond leven voor iedere Nederlander en heeft hierbij de doelstelling om de COVID-19 pandemie met behulp van data te bestrijden in samenwerking met ketenpartners. De in deze DPIA beschreven onderzoekssamenwerking van het CBS en RIVM is een belangrijk onderdeel om deze doelstelling te bereiken. Op 7 juli 2021 is door MVWS een principebesluit genomen om te verkennen en voor te bereiden hoe de vaccinatiedata uit CIMS gebruikt mag en kan worden voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek op zorgvuldige en veilige wijze. De door CBS en RIVM openbaar gepubliceerde statistieken en onderzoeksresultaten kunnen na publicatie ingezet worden voor een datagerichte uitvoering van vaccinatiestrategie, het bereiken van andere VWS beleidsambities en aangezien de publicatie van het onderzoek openbaar wordt kunnen zowel overheid, wetenschap als maatschappij profiteren van de statistieken.

Wet publieke gezondheid - taken Minister van VWS

Het coördineren van de uitvoering, alsmede registratie, bewaking en evaluatie van het vaccinatieprogramma, waar het COVID-19 vaccin ook onder valt, is de taak van de Minister van VWS (art. 6b lid 2 Wet publieke gezondheid). Tot deze taak kan ook worden gerekend: het onderzoeken van de redenen waarom mensen zich niet laten vaccineren.

Wet publieke gezondheid - taken RIVM

De taken van het RIVM op het gebied van infectieziektebestrijding zijn neergelegd in artikel 3 lid 1 Wet op het RIVM. Het RIVM voert haar taken namens de Minister uit, aldus art. 6b lid 2 Wet publieke gezondheid. De taak van de Minister als bedoeld in artikel 6b lid 2 Wet publieke gezondheid is in de praktijk dus belegd bij het RIVM.

Het RIVM is de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van haar taken, waarbij het evident is dat mogelijk ook persoonsgegevens over de gezondheid verwerkt worden.

Bijzonderheden AVG

Artikel 21 lid 1, tweede volzin, AVG is niet van toepassing op het RIVM (artikel 6c lid 4 Wet publieke gezondheid), hetgeen betekent dat het RIVM de verwerking niet hoeft te staken als de betrokkene bezwaar maakt tegen de gegevensverwerking. Overigens geldt het recht van bezwaar in casu sowieso niet op grond van artikel 21 lid 6 AVG.

Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek

Art. 37 CBS-wet bepaalt dat de door het CBS verzamelde gegevens worden uitsluitend gebruikt voor statistische doeleinden en niet verstrekt aan anderen dan degenen die belast zijn met de uitvoering van de taak van het CBS. Vervolgens worden de gegevens slechts zodanig openbaar gemaakt dat daaraan geen herkenbare gegevens over een afzonderlijk persoon, huishouden, onderneming of instelling kunnen worden ontleend. Art. 41 CBS-wet staat toe dat in afwijking van artikel 37 de directeur-generaal van het CBS op verzoek, ten behoeve van statistisch of wetenschappelijk onderzoek, een verzameling van gegevens met betrekking tot het gebruik waarvan passende maatregelen zijn genomen om herkenning van afzonderlijke personen, huishoudens, ondernemingen of instellingen te voorkomen, kan verstrekken aan een dienst, organisatie of instelling, dan wel daartoe toegang verlenen. Artikel 42 CBS-wet vereist dat de directeur-generaal een verzoek slechts inwilligt, indien de verzoeker naar het oordeel van de directeur-generaal voldoende maatregelen heeft getroffen om te voorkomen dat de verzameling van gegevens voor andere doeleinden dan statistisch of wetenschappelijk onderzoek wordt gebruikt.

Richtlijnen voor On Site/ Remote Access -output

Op grond van voornoemde bepalingen in de CBS-wet, heeft het CBS richtlijnen uitgevaardigd waaraan statistisch onderzoek door derden in de RA-omgeving moet voldoen. Deze richtlijnen zijn dus ook van toepassing op het onderhavige RIVM-onderzoek.

10 Bewaartermijnen

Bestand op de SFTP server

De CBS vaccinatiebestanden die door het RIVM worden geüpload in de SFTP server zijn hier 2 uur beschikbaar voor download door het CBS. Hierna worden zij automatisch verwijderd. Deze periode is gekozen om CBS voldoende tijd te geven om het bestand op te halen van de SFTP server en eventueel opnieuw op te halen indien het download proces niet succesvol in een keer kan worden afgerond.

Onderzoeksbestand in de RA-omgeving

Op grond van artikel 6 lid 2 van de (concept) *Raamovereenkomst ten behoeve van samenwerking en dienstverlening tussen het RIVM en het CBS* worden de verstrekte gegevens, voor zover dit op grond van geldende wet- en regelgeving is toegestaan, door het RIVM voor onbepaalde duur aan CBS beschikbaar gesteld. In projectovereenkomsten worden de bewaartermijnen van verstrekte microdatabestanden vastgelegd.⁸

Tabel 3

Bestanden met persoonsgegevens	Ingang bewaartermijn	Termijn	Motivatie	Verantwoordelijk voor verwijdering
CBS vaccinatiebestand	Vanaf moment van aanmaken	2 uur	Transport van vaccinatiedata naar RA omgeving van CBS	DVP (RIVM)
CBS vaccinatiebestand	Vanaf het moment van ontvangst	3 dagen	VerRINnen bestand	CBK (CBS)
Onderzoeksbestand	Vanaf moment van aanmaken	15 jaar	Uitvoering onderzoek	EPI (RIVM)

⁸ De (concept)projectovereenkomst voor dit onderzoek was ten tijde van het uitvoeren van de DPIA nog niet beschikbaar.

B. Beoordeling rechtmatigheid gegevensverwerkingen

11 Rechtsgrond

- **RIVM**

Gelet op artikel 6b lid 2 Wet publieke gezondheid en artikel 3 lid 1 sub a Wet op het RIVM is de coördinatie, uitvoering, alsmede de registratie, bewaking en evaluatie van het Covid-19 vaccinatieprogramma in de praktijk belegd bij het RIVM. De rechtsgrond voor de gegevensverwerking door het RIVM in het kader van dit onderzoek is derhalve artikel 6 lid 1 sub e AVG: uitvoering van een taak van algemeen belang dat aan het RIVM (via de Minister) is opgedragen.

Voor het ter beschikking stellen van de CIMS gegevens voor dit onderzoek geldt als grondslag de oorspronkelijke grondslag waaronder de vaccinatiegegevens in CIMS zijn opgenomen, te weten: artikel 6 lid 1 sub e AVG: een taak van algemeen belang dat aan het RIVM is opgedragen.⁹

- **CBS**

Het CBS is – gelet op haar rol bij de controle op onthullingsrisico's en van mede-onderzoeker – ook verwerkingsverantwoordelijke voor het onderzoek van het RIVM (feitelijke invloed). Op grond van artikel 41 CBS-wet is het CBS bevoegd haar data ter beschikking te stellen aan derden voor het doen van onderzoek, waarbij het CBS de wettelijke verplichting heeft om maatregelen te nemen om herkenning van afzonderlijke personen te voorkomen ('onthullingsrisico's). De grondslag voor de gegevensverwerking door het CBS in dit onderzoek, te weten: het verRINnen van de RIVM-gegevens en de controle op onthullingsrisico's, is art. 6 lid 1 sub c AVG: uitvoering van een wettelijke verplichting¹⁰.

Voor het ter beschikking stellen van de CBS microgegevens aan het RIVM onderzoek in de RA-omgeving geldt als grondslag artikel 6 lid 1 sub e AVG juncto art. 3 lid 1 CBS-wet: uitvoering van een taak van algemeen belang dat aan het CBS is opgedragen.¹¹

⁹ Zie overweging 50 AVG: "De verdere verwerking met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden, moet als een met de aanvankelijke doeleinden verenigbare rechtmatige verwerking worden beschouwd. De Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepaling die als rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens dient, kan ook als rechtsgrond voor verdere verwerking dienen. [...]" Wij wijzen erop dat hoewel de betrokkene zijn/haar toestemming geeft aan de vaccinerende instantie voor de *verstrekking* van de gegevens aan het RIVM, de grondslag voor de gegevensverwerking in CIMS 'gewoon' de taak van algemeen belang is dat aan het RIVM op grond van de Wet publieke gezondheid en de Wet op het RIVM is opgedragen.

¹⁰ De CBS-processen, zoals het verRINnen van gegevens, zijn standaardprocessen van het CBS. De eventuele risico's van deze processen zijn niet in scope van deze DPIA en dus niet onderzocht. Voor meer informatie verwijzen wij naar de documentatie van het CBS.

¹¹ Zie overweging 50 AVG: "De verdere verwerking met het oog op [...] statistische doeleinden, moet als een met de aanvankelijke doeleinden verenigbare rechtmatige verwerking worden beschouwd. De Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepaling die als rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens dient, kan ook als rechtsgrond voor verdere verwerking dienen."

12 Bijzondere persoonsgegevens

De uitzondering op het verbod tot verwerking van persoonsgegevens over de gezondheid, zoals neergelegd in artikel 9 lid 1 AVG, is gelegen in de bevoegdheid van het RIVM om gezondheidsgegevens als bedoeld in artikel 4 lid 15 AVG te verwerken op grond van artikel 9 lid 2 sub i AVG juncto artikel 3 lid 1 sub a Wet op het RIVM.

Waarborgen

Artikel 9 lid 2 sub i AVG vereist dat er "passende en specifieke maatregelen zijn genomen ter bescherming van de rechten en vrijheden van de betrokkene, met name het beroepsgeheim". Met "beroepsgeheim" wordt bedoeld: het beroepsgeheim van de arts, die de gegevens te behoeve van de in artikel 9 lid 2 sub i AVG neergelegde doeleinden (o.a. volksgezondheid) ter beschikking heeft gesteld. Het RIVM zal derhalve maatregelen moeten nemen om ondermijning/verwatering van het beroepsgeheim te voorkomen.

In dit onderzoek worden de data alleen beschikbaar gesteld voor dit onderzoek (project 9094). Op grond van artikel 6 lid 3 van de (concept)Raamovereenkomst tussen het RIVM en het CBS zijn de gegevens alleen beschikbaar voor andere projecten na schriftelijke toestemming van het RIVM.

Er zijn strikte technische maatregelen genomen om de beveiliging van de datasets zo goed mogelijk te borgen. Er wordt bij het CBS gebruik gemaakt van de goed beveiligde RA omgeving om de analyses uit te voeren. De gegevens worden gepseudonimiseerd volgens de verRIN methode conform de Richtlijnen voor On Site/Remote Access -output van het CBS.

Het BSN

De data in het BI-CIMS bevatten een versleuteld BSN. Op het moment van overdracht aan het CBS wordt het BSN ontsleuteld. Het CBS heeft het ontsleutelde BSN nodig om de koppeling met de CBS gegevens te kunnen maken. Bestanden worden binnen de CBS omgeving gepseudonimiseerd bij aankomst.

Data in CoronIT worden door GGD GHOR op basis van de Wet publieke gezondheid doorgegeven aan het RIVM, maar zonder BSN. CoronIT data mét BSN worden door GGD GHOR wel aan het CBS geleverd.

Het voorgenomen gebruik van het BSN om de verschillende bestanden aan elkaar te koppelen, vormt gelet op artikel 10 en 11 Wet algemene bepalingen Burgerservicenummer¹² onzes inziens in dit geval geen probleem.

NB. Voor het CBS vormt art. 34 CBS-wet de uitzondering om het BSN te mogen verwerken ten behoeve van dit onderzoek.¹³

¹² Artikel 10 Wab luidt: "Overheidsorganen kunnen bij het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van hun taak gebruik maken van het Burgerservicenummer, met inachtneming van hetgeen bij of krachtens dit hoofdstuk is bepaald."

Artikel 11 lid 1 Wab luidt: "Bij het uitwisselen van persoonsgegevens tussen gebruikers onderling, waarbij een persoonsnummer wordt gebruikt als middel om persoonsgegevens in verband te brengen met een persoon aan wie een Burgerservicenummer is toegekend, wordt het Burgerservicenummer van die persoon vermeld."

¹³ Artikel 34 Wet CBS luidt: "De directeur-generaal (van het CBS, PMP) kan het Burgerservicenummer opnemen in een registratie en daarvan gebruik maken ten behoeve van statistische doeleinden. De directeur-generaal kan het Burgerservicenummer gebruiken in contacten met personen en instanties voor zover deze zelf gemachtigd zijn tot het gebruik van dat nummer in een registratie."

13 Doelbinding

Overweging 50 AVG stelt dat “de verdere verwerking met het oog op [...] statistische doeleinden als een met de aanvankelijke doeleinden verenigbare rechtmatige verwerking [moet] worden beschouwd”. Derhalve wordt, conform art. 5 lid 1 sub b, tweede volzin, AVG, het gebruik van de BI-CIMS data en de CBS microdata voor het onderzoek naar groepskenmerken bij de vaccinatiegraad geacht verenigbaar te zijn met de doeleinden waarvoor deze gegevens door het RIVM respectievelijk het CBS zijn verzameld.

Om de gegevens voor statistiek te mogen gebruiken verwijst artikel 5 lid 1 sub b AVG naar artikel 89 AVG dat eist dat passende waarborgen worden getroffen voor de rechten en vrijheden van de betrokkene, waaronder minimale gegevensverwerking en pseudonimisering. Elders in deze DPIA zijn deze waarborgen beschreven, zoals de verRIN-procedure en controle op onthullingsrisico's.

14 Noodzaak en evenredigheid

14.1 Noodzakelijkheid

Artikel 5 lid 1 sub c AVG bepaalt dat de gegevensverwerking toereikend, ter zake dienend en beperkt moet zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. Dit wordt ook wel het principe van ‘minimale gegevensverwerking’ genoemd. Om ‘noodzakelijk’ te zijn moet aan twee voorwaarden zijn voldaan:

- Geschiktheid: De gegevensverwerking is geschikt om het doel te bereiken, en
- Subsidiariteit: Er is geen ander, minder vergaand, middel beschikbaar dat even effectief is.

Geschiktheid

Om de pandemie verder in te dammen is het essentieel om ontwikkelingen in de vaccinatiegraad en de betekenis voor de bescherming tegen COVID-19 te onderzoeken. Door de vaccinatiegegevens uit CIMS te koppelen aan de achtergrondgegevens van het CBS kan inzicht verkregen worden in de kenmerken welke geassocieerd worden met de hoogte van de vaccinatiegraad. Dit kan ook per vaccin en naar leeftijd worden beoordeeld. De methoden en technieken die de onderzoekers gebruiken zijn geschikt om de groepskenmerken te achterhalen. Er is derhalve geen reden om te twijfelen aan de geschiktheid van de gegevens en de gebruikte methoden en technieken voor het doel van het onderzoek.

Subsidiariteit

Zoals opgenomen in Tabel 1 is voor elk aan te leveren gegeven gemotiveerd waarom dit persoonsgegeven opgevraagd is en welk (sub)doel dit persoonsgegeven dient. Hiermee wordt voldaan het vereiste van gegevensminimalisatie.

14.2 Proportionaliteit

Vervolgens moet worden beoordeeld of de gegevensverwerking evenredig is met het belang van het doel van het onderzoek. Als er geen sprake is van evenredigheid, dient te worden beoordeeld of door het nemen van compenserende maatregelen de evenredigheid kan worden hersteld; er moet sprake zijn van een ‘fair balance’ tussen het algemeen belang om in casu het onderzoek uit te voeren en de belangen van de betrokkenen.¹⁴ In het algemeen geldt dat hoe groter het belang

¹⁴ European Data Protection Supervisor (EDPS): Assessing the necessity of measures that limit the fundamental right to the protection of personal data: A Toolkit, 11 April 2017, pagina 5: “for a measure to meet the principle of proportionality [...], the advantages resulting from the measure should not be outweighed by the disadvantages the measure causes with respect to the exercise of the fundamental rights.

dat met de gegevensverwerking is gediend, hoe groter de inbreuk op de rechten en vrijheden van de betrokkene mag zijn.

Het onderzoek dient een zwaarwichtig algemeen belang, namelijk inzichten verkrijgen in de hoogte en groepskenmerken van de vaccinatiegraad om zodoende interventies en maatregelen te kunnen overwegen ten einde de ziektelast door de epidemie te kunnen beperken en de met de epidemie gepaard gaande negatieve impact op de samenleving als geheel.

Het onderzoek zelf heeft als zodanig geen rechtstreekse gevolgen voor de belangen van de betrokkene. De getroffen maatregelen om de belangen van de betrokkenen te beschermen, zoals pseudonimisering en controle op het risico van onthulling dragen daaraan bij.

Daarentegen kunnen de uitkomsten van het onderzoek indirect wel grote effecten hebben op de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Afhankelijk van het gekozen beleid dat (mede) op basis van de uitkomsten van dit onderzoek wordt gebaseerd, kan sprake zijn van een disproportionele inbreuk op de rechten en vrijheden van de betrokkene.¹⁵

15 Rechten van betrokkenen

De AVG geeft betrokkenen een aantal rechten met betrekking tot de verwerking van hun persoonsgegevens, onder meer: inzage, correctie en verwijdering van gegevens. De hiermee corresponderende plichten liggen in beginsel bij de verwerkingsverantwoordelijke die operationeel verantwoordelijk is voor het onderzoek: het RIVM.¹⁶

15.1 Transparantie

Op de verdere verwerking van de BI-CIMS dataset is art. 14 AVG van toepassing (gegevens niet rechtstreeks van de betrokkene verkregen). Dit houdt in dat het RIVM verplicht is om de betrokkene te informeren, tenzij een van de uitzonderingen op de informatieplicht van toepassing is.

Betrokkenen in de BI-CIMS dataset

Wij merken op dat de betrokkene bij het geven van toestemming voor de verstrekking van zijn/haar vaccinatiegegevens aan het RIVM reeds in de toestemmingsverklaring in het algemeen geïnformeerd is over het mogelijke gebruik door het RIVM. Die toestemmingsverklaring luidt:

"Ik geef ook toestemming aan de behandelend arts voor het doorgeven van mijn vaccinatiegegevens aan het RIVM ten behoeve van de veiligheidsbewaking, de bestrijding van de epidemie en voor het onderzoek naar de werkzaamheid van het vaccin."

Het onderzoek past derhalve in reikwijdte van de toestemmingsverklaring en is daarmee voldoende transparant voor de betrokkene.

¹⁵ NB. De maatregelen om de belangen van de betrokken te beschermen in de uitvoering, zoals de communicatie richtlijnen overheid en rechtstatelijke waarborgen in wetgevings- en parlementaire processen, dragen bij aan de bescherming van deze rechten en vrijheden. Deze maatregelen zijn niet meegenomen in de scope van dit onderzoek.

¹⁶ Dit dient nader te worden geregeld in een 'artikel 26 AVG-regeling' tussen het RIVM en het CBS.

Verder is er een privacyverklaring Covid-19 vaccinatieprogramma op de website van het RIVM te vinden met uitleg hoe het RIVM met de vaccinatiegegevens omgaat.¹⁷

¹⁷ <https://www.rivm.nl/documenten/privacyverklaring-covid-19-vaccinatie>.

Betrokkenen in de CBS dataset

Artikel 41 CBS-wet staat toe dat de gegevens, mits maatregelen zijn genomen om herkenning van afzonderlijke personen te voorkomen. Derhalve is in algemene zin transparant voor de betrokkenen dat hun persoonsgegevens die bij het CBS aanwezig zijn in onderzoeken van derden, zoals het RIVM, kunnen worden gebruikt.

Voorts benoemt de privacyverklaring van het CBS de mogelijkheid om de microdata onder strenge voorwaarden ter beschikking te stellen voor onderzoek door derden.

15.2 Inzien, wijzigen, beperken verwijderen van gegevens

De AVG geeft de betrokkenen het recht om hun gegevens in te zien (artikel 15), te wijzigen (artikel 16), te beperken (artikel 18) of te verwijderen (artikel 17). De betrokkenen kunnen hiervoor in principe gebruik maken van de betreffende webformulieren op de website van het RIVM.

Wij maken daarbij overigens wel de volgende kanttekeningen:

- Alle rechten van de betrokkenen kunnen alleen geëffectueerd worden als de gegevens in de RA-omgeving kunnen worden gekoppeld aan de identiteit van de betrokkene. Omdat de dataset in de RA-omgeving geen rechtstreeks identificerende persoonsgegevens bevat (zoals naam of BSN), maar alleen een RIN, kunnen de rechten van de betrokkene in de praktijk niet worden geëffectueerd bij gebrek aan identificerende gegevens in de dataset. Dit is overigens geheel in overeenstemming met artikel 11 lid 1 AVG.¹⁸ De rechten van betrokkenen zijn dus alleen relevant in het (korte) tijdsbestek dat de gegevens nog niet zijn verRINd.
- Verwijdering van de gegeven is in casu alleen mogelijk bij een geslaagd bezwaar (art. 17 lid 1 sub c AVG). Het recht op bezwaar is echter niet van toepassing op de dataset (art. 21 lid 6 AVG en art. 6c lid 4 Wet publieke gezondheid). Derhalve kan het recht op verwijdering dus ook geen toepassing vinden.

15.3 Recht op bezwaar

Gelet op art. 21 lid 6 AVG en art. 6c lid 4 Wet publieke gezondheid is het recht op bezwaar niet van toepassing op de dataset.

15.4 Recht op dataportabiliteit

Het recht op dataportabiliteit is niet van toepassing op de dataset.

15.5 Profilerings/geautomatiseerde besluitvorming

Er is in casu geen sprake van profilering of geautomatiseerde besluitvorming met rechtsgevolgen voor de betrokkene of dat hem/haar anderszins in aanmerkelijke mate treft.

¹⁸ Art. 11 lid 1 AVG luidt: Indien de doeleinden waarvoor een verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, niet of niet meer vereisen dat hij een betrokkene identificeert, is hij niet verplicht om, uitsluitend om aan deze verordening te voldoen, aanvullende gegevens ter identificatie van de betrokkene bij te houden, te verkrijgen of te verwerken.

C. Beschrijving en beoordeling risico's voor de betrokkenen

16 Risico's voor rechten en vrijheden van betrokkenen

De risico's en impact op de betrokkene zijn hieronder als volgt beschreven:

Impact		Kans	
Hoog	Forse invloed op de betrokkene	Hoog	Zeer waarschijnlijk / zeker
Medium	Bepaalde impact op de betrokkene	Medium	Denkbaar
Laag	Weinig of verwaarloosbare invloed op de betrokkene	Laag	Onwaarschijnlijk

16.1 Rechtstreekse risico's

1.

Categorie	Schade / maatschappelijk nadeel
Incident	In de rapportage is de betrokkene herkenbaar
Impact op betrokkene	Hoog
Kans	Laag
Risico	Laag
Aanbevolen maatregelen	Controle van de rapportage op herkenning van afzonderlijke personen
Actiehouder	CBS
Impact na maatregelen	Laag

2.

Categorie	Schade / maatschappelijk nadeel
Incident	De onderzoeksbestanden worden misbruikt
Impact op betrokkene	Hoog
Kans	Laag
Risico	Laag
Aanbevolen maatregelen	Het CBS en het RIVM screenen hun medewerkers die toegang hebben tot het CBS vaccinatiebestand en het onderzoeksbestand op betrouwbaarheid en bindt hen aan vertrouwelijkheid.
Actiehouder	CBS resp. het RIVM
Impact na maatregelen	Laag

3.

Categorie	Verlies van controle ('function creep')
Incident	Gebruik van de data voor doeleinden die geen relatie hebben met de bestrijding van de epidemie ('verwatering van het medisch beroepsgeheim').
Impact op betrokkene	Medium
Kans	Medium
Risico	Medium
Aanbevolen maatregelen	Categorisch verbod om de gegevens in de RA-omgeving voor een ander doel te gebruiken, tenzij met toestemming van het RIVM
Actiehouder	RIVM
Impact na maatregelen	Laag

NB. Voor de risico's die samenhangen met de beveiliging van de gegevens, verwijzen wij naar de informatiebeveiligingsrisicoanalyse die door het RIVM is gemaakt (zie Bijlage 1). Voor een overzicht van de genomen beveiligingsmaatregelen, zie paragraaf 16 van dit rapport.

16.2 Indirecte risico's

Wanneer een gegevensverwerking "gelet op de aard, de omvang, de context en de doeleinden daarvan waarschijnlijk een hoog risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen", dan is een DPIA verplicht, aldus art. 35 AVG. Naar de bedoeling van de AVG, zoals verwoord in artikel 1 lid 1 AVG en overweging 4, derde volzin, AVG, moet bij een DPIA niet alleen worden gekeken naar de risico's die samenhangen met de gegevensverwerkingsactiviteiten zelf, maar ook naar de risico's die gepaard gaan met de *uitkomsten* van de gegevensverwerking. Het in kaart brengen van die indirecte risico's dient een factor te zijn in de weging om een verwerking wel of niet te starten.

De 'uitvinder' van het moderne privacyrecht, de Amerikaanse opperrechter Louis Brandeis, zei in 1928: "We moeten het meest op onze hoede zijn voor de vrijheid van burgers als de bedoelingen van de overheid goed zijn" (dissenting opinion in *Olmstead v United States*). Op dit moment wordt de informatie of iemand gevaccineerd is of niet beschermd door het medisch beroepsgeheim. Hierdoor weten anderen in beginsel niet of iemand is gevaccineerd of niet. Dit onderzoek, dat een legitiem doel dient, brengt daar tot op zekere hoogte verandering in door groepskenmerken te identificeren die bijdragen aan een lagere vaccinatiegraad. De vraag of iemand waarschijnlijk gevaccineerd is of niet, is daarmee niet meer afhankelijk van het medisch beroepsgeheim, maar ook van het bekend worden van relevante groepskenmerken. Of iemand voldoet aan deze kenmerken is voor de meeste onderzochte variabelen niet geheim.

In dit geval gaat het om onderzoek door het RIVM, dat zijn grondslag heeft in de zelfstandige taak van het RIVM, zoals vastgelegd in art. 3 Wet op het RIVM. De uitkomsten van het onderhavige onderzoek worden in beginsel openbaar gemaakt. Hoewel het onderzoek objectief wordt uitgevoerd met inachtneming van de wetenschappelijke standaarden voor epidemiologisch onderzoek, kunnen de uitkomsten van dat onderzoek subjectieve reacties uitlokken bij degenen die kennis nemen van die uitkomsten omdat er in het onderhavige onderzoek sprake is van het identificeren van groepskenmerken die samenhangen met vaccinatiegedrag. Het thema 'vaccinatie' ligt bijzonder gevoelig in de samenleving en roept bij voor- en tegenstanders soms heftige reacties op.

Belangrijk hierbij is om goed na te denken over welke kenmerken in het onderzoek geacht worden relevant te zijn – deze keuzes zijn namelijk ook een signaal van de overheid. Als het vaccinatiegedrag in de rapportage te normatief beschreven is, kunnen door derden negatieve/positieve associaties aan een groep gekoppeld worden. Onbedoeld kan rapportage van dit onderzoek op een macroniveau bijdragen aan polarisatie omtrent het thema vaccinatie of aan verdere weerstand tegen- of tussen (minderheids)groepen in Nederland.

Naast de genoemde maatschappelijke effecten zijn er ook risico's die individuele personen treffen. De volgende rechten en vrijheden zouden in het geding kunnen komen in de (onverhoopte) situatie waarin de overheid of een derde, zoals een werkgever, individu-gerichte maatregelen zou nemen naar aanleiding van de uitkomsten van het onderhavige onderzoek:

- *het recht op non-discriminatie/non-stigmatisering*

Hiervan zou bijvoorbeeld sprake zijn als personen die (vermeend) tot een bepaalde risicogroep behoren worden uitgesloten van deelname aan activiteiten.

- *het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer*

Dit recht komt in het geding als derden gaan vragen of iemand die tot een risicogroep behoort gevaccineerd is of niet.

- *het recht op arbeid/inkomen*

Hiervan zou bijvoorbeeld sprake zijn als werkgevers sollicitanten die (vermeend) tot een risicogroep behoren zouden weigeren.

De selectie van variabelen in dit onderzoek is dus niet waardenvrij, zeker niet als het gaat om variabelen die in de AVG juist om discriminatie en stigmatisering van mensen te voorkomen als 'bijzondere gegevens' worden aangemerkt. Art. 9(2)(i) AVG biedt een uitzondering voor het RIVM om deze variabelen te onderzoeken (volksgezondheid), maar de relevantie (noodzaak) van het opnemen van elke (toekomstige) variabele in het onderzoek moet voorafgaand aan het onderzoek goed worden beargumenteerd. Ook moet goed worden nagedacht over hoe er op een non-normatieve wijze over de resultaten wordt gecommuniceerd.

De effecten van de inmenging in hierboven genoemde de rechten en vrijheden kunnen onder omstandigheden groot zijn. Hoe groot de kans is dat mensen hiermee geconfronteerd worden, kunnen wij niet inschatten. Niettemin hoort dit een punt van aandacht te zijn als de uitkomsten van het onderzoek worden gepubliceerd. Het is primair aan het kabinet om deze risico's te managen.

D. Beschrijving voorgenomen maatregelen

17 Maatregelen

17.1 Reeds getroffen maatregelen ¹⁹

- De gegevens zijn geclassificeerd als *RIVM vertrouwelijk*.
- Beveiligde CBS data portaal voor uploaden.
- Encryptie op extra beveiligde afdeling CBS.
- VerRIN procedure CBS (pseudonimiseren).
 - Daarnaast is CBS ook bezig met een ontwikkeling in het verrinproces, namelijk verPrinnen. De 'p' in verprinnen staat voor project, waarbij elk project een eigen RIN code krijgt. Het voordeel is dat data nog beter afgeschermd is, maar andere databestanden moeten dan ook dezelfde verprinning moeten doorlopen om koppelbaar te zijn. Momenteel is dit nog niet mogelijk. Data zal dan ook voorlopig op standaard wijze verrind worden en op termijn zal er worden bekeken hoe kan worden aangesloten bij nieuwe ontwikkelingen binnen het CBS op het gebied van databeveiliging.
- Onderzoekers kunnen alleen gepseudonimiseerde gegevens inzien.
- Het CBS werkt vaker in dit soort opstellingen met andere partijen en heeft dan ook verschillende procedures voor de rechten van betrokkenen.
- Pseudonimisering is technisch goed gewaarborgd door het CBS, waardoor het RIVM kan terugvallen op artikel 11(1) AVG.

¹⁹ In juli 2021 heeft het CBS naar aanleiding van een onderzoek van een commissie van onafhankelijke experts een begin gemaakt met de aanscherping van de eisen voor toegang tot de CBS databestanden via de RA omgeving. Uit dat onderzoek was gebleken dat de RA-voorziening weliswaar voldoet aan de huidige veiligheids- en privacy-eisen, maar om dat ook voor de komende jaren veilig te stellen was blijvende aandacht voor beveiliging en privacy nodig. Het CBS voerde daarom enkele aanscherpingen door in het beleid. Het nieuwe beleid op 1 augustus 2021 in werking getreden.

- De CBS omgeving is beveiligd (niet onderzocht in deze DPIA). CBS-medewerkers hebben standaard een VOG.
- CBS levert een koppelresultaat naar de onderzoekers waaruit kan worden afgeleid wat de kwaliteit van de koppeling was. Dit is vaak op basis van de parameter koppelpercentage.
- Het CBS heeft organisatorisch, infrastructureel en procesmatig gewaarborgd dat het omgekeerde proces de-pseudonimiseren alleen bij uitzondering en op heel gecontroleerde wijze kan plaatsvinden. Het aantal CBS medewerkers dat bevoegd is deze handeling uit te voeren is zeer beperkt (<5).
- Door CBS-medewerkers (RA) wordt elke output gecheckt op onthullingsrisico (minimale cel vulling).

Onderzoeks-specifieke organisatorische maatregelen

Het RIVM heeft de volgende onderzoeks-specifieke organisatorische maatregelen getroffen:

- Beperking van de groep van medewerkers die toegangsbevoegd zijn tot de gegevens.
- Rapportage op geaggregeerd niveau.

Generieke organisatorische maatregelen

Het RIVM heeft voorts de volgende generieke organisatorische maatregelen getroffen:

Type maatregel	Beschrijving
Aansturing door directie en leidinggevenden	De leidinggevende van EPI is betrokken geweest bij de totstandkoming deze DPIA en heeft deze ook geaccepteerd.
Beleid en procedures	• Privacybeleid d.d. 27 juni 2018; • Datamanagementplan; • Autorisatiebeperkingen; • Procedure afhandeling datalekken; • Procedure afhandeling rechten van betrokkenen; • Procedure uitvoering DPIA's; • Handleiding privacy by design; • Binnen EPI is er een auditcyclus op informatiebeveiliging; • Wettelijke verplichting om gegevens te pseudonimiseren (art. 6c lid 3 Wet publieke gezondheid).
Training en bewustwording medewerkers	• Medewerkers van het RIVM moeten een eed afleggen waar o.a. onder valt dat ze op deugdelijke wijze omgaan met gegevensverwerkingen. Externe medewerkers tekenen een geheimhoudingsverklaring; • Een aantal jaar geleden is er een algemene AVG scholing gegeven aan de medewerkers. Een deel van de documenten die daarvoor zijn gebruikt staan nog in de interne bibliotheek; • Vanuit EPI worden er AVG nieuwsbrieven verstuurd met daarin relevante updates en de handelwijze die de medewerkers zouden moeten hanteren.
Monitoring en audit	Kwaliteitscontrole vindt plaats vanuit Finance Compliance & Control (FCC) middels regelmatige gesprekken op plenair en domeinniveau (tussen FCC en privacy-coördinatoren), sturing op hoge risiconiveaus, monitoring van incidenten. Daarnaast vindt planmatig overleg plaats tussen de 5.1.2e leidinggevende, Clb-jurist en centrumhoofd. Aanvullend vindt er een jaarlijkse uitvraag en site visit plaats vanuit het bureau van de Chief Privacy Officer van VWS.

Incident management	• Er is een procedure afhandeling datalekken; • Datalekken alsook andersoortige compliance incidenten komen aan de orde via de gesprekken die planmatig plaatsvinden tussen FCC en de eerste lijn.
Disciplinaire maatregelen	In het verleden zijn er disciplinaire maatregelen getroffen naar aanleiding van incidenten. De invulling hiervan is bij het centrale RIVM AVG Team belegd.
Deskundige adviseurs	<i>First line of defence</i> • 5.1.2e EPI. <i>Second line of defence</i> • Centraal AVG Team RIVM; • De juridische afdeling van het Centrum voor Infectieziekten. <i>Third line of defence</i> • 5.1.2e van het Ministerie van VWS; • Kwaliteitscontrole door FCC.

Onderzoeks-specifieke technische maatregelen

Het RIVM heeft de volgende maatregelen rondom de dataset getroffen:

- VerRINning van de dataset.

Opmerkingen

Momenteel wordt binnen Centrum EPI een gap analyse uitgevoerd om de privacyvolwassenheid op een hoger plan te tillen. De generieke maatregelen die daaruit voortvloeien zullen ook ten dienst komen te staan van het onderzoek en de koppeling waar deze DPIA op ziet.

17.2 Aanbevolen maatregelen

Tijdens het onderzoek

Uit de koppeling en het onderzoek zelf vloeien geen specifieke risico's voort die niet kunnen worden ondervangen met de bestaande maatregelen. Wel adviseren wij de volgende aanvullende maatregelen:

- Om verwatering van de het medisch beroepsgeheim te voorkomen door hergebruik van de dataset, adviseren wij om een categorisch verbod in te stellen om de gegevens in de RA-omgeving voor een ander doel te gebruiken, tenzij met toestemming van het RIVM.
- Ook adviseren wij om iedere keer als nieuwe variabelen of datasets worden toegevoegd te toetsen in hoeverre dat mogelijk is. Dat is immers afhankelijk van de vraag onder welke voorwaarden de partij die zijn gegevens voor dit onderzoek ter beschikking stelt heeft gekregen en de maatregelen die worden getroffen.

Met betrekking tot de indirecte risico's

Het is primair aan het kabinet om deze risico's te managen.

E. Bijlagen

18 Bijlage 1 Quickscan

Quickscan BIO RIVM

Monitoring groepskenmerken COVID-19 vaccinatie: CIMS – CBS data aanlevering

De Quickscan Information Security (QIS), kortweg Quickscan BIO, is het hulpmiddel om het basisbeveiligingsniveau (BBN) vast te stellen. Het is de BBN-toets zoals beschreven in de BIO. Daarnaast worden met de quickscan de proces- en systeemclassificatie en het impactniveau op basis van de betrouwbaarheidseisen vastgesteld evenals de Business Continuity Management (BCM) eisen. Dit laatste op basis van de:

- Recovery Point Objective (RPO); maximaal toelaatbare hoeveelheid dataverlies;
- Recovery Time Objective (RTO); maximale benodigde hersteltijd.

Daarnaast worden eventuele aanvullende vereisten bepaald die noodzakelijk zijn om een informatiesysteem te beschermen gegeven het belang dat de eigenaar daaraan toekent. Behoudens de BBN-toets kunnen alle stappen in de quickscan waar gewenst worden aangevuld en aangepast om de aansluiting van de quickscan op de praktijk van de eigen organisatie te bevorderen.

De quickscan wordt periodiek uitgevoerd en bij grote wijzigingen op het proces en/of informatiesysteem in projecten. Het resultaat van de Quickscan wordt vastgesteld door de eigenaar van het proces en/of informatiesysteem. Zie bijlage A voor een toelichting per stap.

STAP 1: Bepaal scope, context en rubricering

Monitoring groepskenmerken COVID-19 vaccinatie

Zowel op landelijk als lokaal niveau en ook vanuit de politiek is er veel vraag naar inzicht in ontwikkelingen in de vaccinatiegraad en de betekenis voor de bescherming tegen COVID-19. Door middel van het koppelen van de vaccinatiegegevens uit CIMS en data tav sociaaleconomische, omgeving- en huishoudkenmerken van het CBS wordt hier meer inzicht in verkregen en kunnen meer gerichte maatregelen worden genomen om de vaccinatiegraad te verhogen door bijvoorbeeld voorlichtingscampagnes te organiseren bij groepen waar de vaccinatiegraad laag is.

Het RIVM zal in nauwe samenwerking met VWS en CBS, statistische analyses en onderzoek gaan doen op de vaccinatiedata in combinatie met CBS microdata.

Om de data te koppelen worden alle data gepseudonimiseerd in een beschermde omgeving van het CBS, door een speciaal ingericht en door de zogenoemde CBS-wet geautoriseerd team. Na pseudonimiseren is de data aan elkaar te koppelen door een unieke identificatiecode. Alleen geautoriseerde onderzoekers hebben toegang tot

		deze datasets en de data mag niet uit de beschermde omgeving worden gehaald. Alleen geaggregeerde data, waaruit geen persoon, instelling of vaccinfabrikant kan worden onthuld, mogen gepubliceerd worden en uit de CBS omgeving gehaald worden. De CBS vaccinatie data set zal beschikbaar worden gesteld via een RIVM SFTP server/directory bij het RIVM, die vervolgens door het CBS kan worden opgehaald. De CBS vaccinatie gegevens worden in het JSON formaat (UTF-8) aangeboden. Het CBS verkrijgt hiertoe een RIVM account waarmee zij toegang krijgen tot een RIVM SFTP server/directory. De JSON file zal worden gegeneerd vanuit de BI-CIMS omgeving, gezippt en vervolgens geplaatst worden op de backend SFTP server/directory. Het CBS vaccinatie bestand zal daarna beschikbaar worden gesteld op de front-end SFTP server, zodat deze kan worden opgepakt door het CBS. De bewaartijd van het uiteindelijke CBS vaccinatie bestand en alle tussen bestanden zal steeds 2 uur bedragen.
A	CIMS	Vaccinatiedata als bron voor BI-CIMS Query.
	BI-CIMS	In BI-CIMS zal een query worden aangemaakt op grond van de specificaties in sectie Selectie criteria, De uitkomst van deze query - in JSON formaat - levert een tabelvormige dataset op die zal worden aangeboden op de SFTP locatie
	SFTP server back-end /front-end	De CBS vaccinatie data set zal beschikbaar worden gesteld via een SFTP server/directory bij het RIVM Het CBS verkrijgt hiertoe een RIVM account waarmee zij toegang krijgen tot een RIVM SFTP server/directory. (alleen op de front end van de server)
B	Monitoring groepskenmerken COVID-19 vaccinatie	
	De klant van het proces	De klant is degene die direct aan het eind van het proces het resultaat (de output) afneemt: - <wie is de interne klant?> RIVM - <wie is de externe klant?> CBS, VWS
	De output van het proces	Onderzoeksresultaten Door middel van het koppelen van de vaccinatiegegevens uit CIMS en data tav sociaaleconomische, omgeving- en huishoudenkenmerken van het CBS wordt hier meer inzicht in verkregen en kunnen meer gerichte maatregelen worden genomen om de vaccinatiegraad te verhogen door bijvoorbeeld voorlichtingscampagnes te organiseren bij groepen waar de vaccinatiegraad laag is.
	Koppelvlakken met andere processen	- Vaccinatie registratie - CBS
	Gebruikte systemen	De informatiesystemen die worden gebruikt bij de activiteiten in het proces: - BI-CIMS - SFTP server back end / front-end
C	BI-CIMS	
	Eigenaar informatiesysteem	<naam van de eigenaar van het informatiesysteem> DVP-BIS, 5.1.2e
	De gebruikers van het informatiesysteem	Degene die werkzaam zijn met het informatiesysteem - <wie is de interne gebruiker / klant?> RIVM medewerkers DVP

	- <wie is de externe gebruiker / klant?>n.v.t. - <aantal gebruikers / burgers> n.v.t.
De output van het informatiesysteem	Dataset vaccinatie gegevens.
Koppelvlakken met andere informatiesystemen	Een architectuurplaatje kan hier verhelderend werken.
Andere processen	Welke andere processen worden door het informatiesysteem ondersteund? De data in BI-CIMS zal ook verwerkt worden om epidemiologische evaluaties te kunnen doen (fase vii). Doel van deze epidemiologische evaluatie is om het aantal gevaccineerden, de vaccinatiegraad, en de werking van het vaccin te bepalen. Rapportage over deze bevindingen vindt slechts op een geaggregeerd niveau plaats, waarbij er in redelijkheid geen sprake is van enige vorm van herleidbaarheid tot een betrokkene. Naast de periodieke (standaard) interne rapportages kunnen additionele rapportages worden gemaakt naar aanleiding van vragen van het ministerie van VWS, het Outbreak Management Team, de Gezondheidsraad. Verstrekking van deze informatie in het kader van rapportage over de vaccinatiecampagne aan de Minister van VWS, of via publieke rapportage, vindt plaats zonder herleidbare persoonsgegevens. In de uitvoering van epidemiologische evaluaties is voor wat betreft de bewaking en de evaluatie van het vaccinatieprogramma, het RIVM belast met de kwaliteitsbewaking door middel van: monitoring, centrale registratie en surveillance. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van reeds geregistreerde gegevens in CIMS, welke in gepseudonimiseerde vorm in BI-CIMS worden verwerkt. Dit houdt onder meer het volgende in:
Kritische momenten	Beschrijf de kritische momenten dat het informatiesysteem gebruikt wordt. Bijvoorbeeld de piekperiodes. 1 keer per maand op vaste tijd vindt de aanlevering van data plaats.
Soort informatie	Beschrijf wat voor soort informatie in het informatiesysteem wordt verwerkt (is dit privacygevoelige informatie, commercieel vertrouwelijke informatie, politiek gevoelige informatie?) Persoonsgegevens en bijzondere persoonsgegevens • BSN Nummer • Geslacht • Geboortejaar • Vaccinnaam • Vaccinatie datum • Vaccinatiebatch • Toediener
Data rubricering¹¹	Welke classificatie is van toepassing op de informatie? (Openbaar, RIVM intern, RIVM vertrouwelijk, Departementaal Vertrouwelijk, Stg. Confidentieel, Stg. Geheim, Stg. Zeer Geheim) RIVM vertrouwelijk
Externe eisen	Denk hierbij aan eisen vanuit de AVG, NAVO, EU, ketenpartner(s) en evt. andere organisatie(s). • AVG • Samenwerkingsovereenkomst met CBS • NEN7512

C	SFTP server	
	Eigenaar informatiesysteem	Directeur IV organisatie 5.1.2e
	De gebruikers van het informatiesysteem	Degene die werkzaam zijn met het informatiesysteem - <wie is de interne gebruiker / klant?> RIVM medewerkers DVP - wie is de externe gebruiker / klant?> CBS - aantal gebruikers: 10 personen voor dit proces, toegang alleen voor de voor dit proces gebruikte directory
	De output van het informatiesysteem	Databestand t.b.v. CBS en RIVM met (bijzondere) persoonsgegevens over vaccinatie.
	Koppelvlakken met andere informatiesystemen	Een architectuurplaatje kan hier verhelderend werken.
	Andere processen	Welke andere processen worden door het informatiesysteem ondersteund? N.v.t.
	Kritische momenten	Beschrijf de kritische momenten dat het informatiesysteem gebruikt wordt. Bijvoorbeeld de piekperiodes. 1 maal per maand op vast tijdstip.
	Soort informatie	Beschrijf wat voor soort informatie in het informatiesysteem wordt verwerkt (is dit privacygevoelige informatie, commercieel vertrouwelijke informatie, politiek gevoelige informatie?) Persoonsgegevens en bijzondere persoonsgegevens • BSN Nummer • Geslacht • Geboortejaar • Vaccinnaam • Vaccinatie datum • Vaccinatiebatch • Toediener
	Data rubricering^[2]	Welke classificatie is van toepassing op de informatie? (Openbaar, RIVM intern, RIVM vertrouwelijk, Departementaal Vertrouwelijk, Stg. Confidentieel, Stg. Geheim, Stg. Zeer Geheim) RIVM vertrouwelijk
Externe eisen	Denk hierbij aan eisen vanuit de AVG, NAVO, EU, ketenpartner(s) en evt. andere organisatie(s). • AVG • Samenwerkingsovereenkomst met CBS • NEN7512	

STAP 2: Classificeer proces en informatiesysteem en bepaal externe eisen

D	Classificatie van de processen	
	Ondersteunend (O)	Voorwaardenscheppend
	De activiteiten waaraan de typering 'handig om te hebben' kan worden toegekend Deze activiteiten hebben geen directe relatie naar het voortbrengen van de producten/diensten waaraan de instelling haar bestaansrecht ontleent. In de meeste gevallen is hier sprake van een ondersteunende rol naar de lijn. De activiteiten vormen een waardevolle support van het primaire proces.	
	Bijdragend (B)	Subtaak
	Er is slechts sprake van een indirecte relatie met de hoofdactiviteiten van het ministerie/kerndepartement of uitvoeringsorganisatie. Het ontbreken echter van het 'bijdragende proces' heeft echter wel effectiviteits- en efficiencyverliezen binnen het primaire proces effectiviteit- en efficiencyverliezen tot gevolg.	
	Strategisch (S)	Afgeleide kerntaak
	- Het proces heeft een directe relatie met het uitvoeren van de doelstellingen van het ministerie/ kerndepartement of uitvoeringsorganisatie. Het betreft het primaire proces van de directie, agentschap, raad, etc. - Aan het proces kan een ontwikkelpotentieel worden toegekend. Met andere woorden, het wordt in de toekomst belangrijker in verband met mogelijke veranderingen in de strategische doelstellingen van het ministerie/kerndepartement of uitvoeringsorganisatie. - Een aanzienlijk deel van de omzet (50% - 80%) wordt gegenereerd met dit proces of een aanzienlijk deel (50% - 80%) van het te besteden budget komt ten goede aan dit proces. Het proces heeft te maken met de uitvoering van wettelijke taken (het betreft hier primaire processen met wettelijk/ contractueel vastgelegde termijnen).	
	Kritisch strategisch (K)	Kerntaak
	In relatie tot de doelstellingen van het ministerie/ kerndepartement of uitvoeringsorganisatie speelt het bedrijfsproces een primaire rol. Het hoort bij de primaire taken waarop het ministerie/kerndepartement of uitvoeringsorganisatie direct kan worden aangesproken. Het ministerie/kerndepartement of uitvoeringsorganisatie ontleent haar bestaansrecht aan het uitvoeren van deze taken. Het betreft een maatschappelijk vitaal proces. Deze vitale belangen zijn territoriale-, fysieke-, economische-, en ecologische veiligheid en sociale en politieke stabiliteit. De instelling krijgt 80% of meer van de inkomsten uit dit proces, c.q. het budget van de organisatie wordt voor meer dan 80% uitgeput door dit proces. Als de activiteit langer dan één week stilvalt of niet goed verloopt, heeft dit ernstige gevolgen voor het voortbestaan van de organisatie, c.q. het brengt het ministerie/kerndepartement of uitvoeringsorganisatie in een hachelijke positie.	
Procesnaam		Classificatie proces
		O, B, S, K
Monitoring groepskenmerken		Toelichting
COVID-19 vaccinatie		S
		<i>het doel van dit proces is hoe de vaccinatiegraad te verhogen is</i>

E	Classificatie van de informatiesystemen	
	Typering	Waardering
	Nuttig (N)	Het informatiesysteem geeft support bij de activiteiten binnen het bedrijfsproces en is 'handig om te hebben'.
	Belangrijk (B)	- Het informatiesysteem levert een belangrijke bijdrage aan de activiteiten binnen het proces en/of de levering van de producten of diensten. - Slechts met grote, onevenredige inspanning is voortzetting van het proces mogelijk. - Inzet van het informatiesysteem heeft een positief effect op de doeltreffendheid en doelmatigheid van de organisatie. - Het informatiesysteem wordt door veel (interne/externe) medewerkers/burgers gebruikt.
	Vitaal (V)	- Het uitvoeren van de bedrijfsprocessen of het tot stand brengen van producten/diensten is (nagenoeg) onmogelijk zonder de inzet van het informatiesysteem. - Inzet van het informatiesysteem is essentieel voor een goede uitvoering van het bedrijfsproces.
	Informatiesysteemnaam	Classificatie systeem
		N, B, V
BI-CIMS		B
		<i>Er zijn andere manieren om het doel te bereiken</i>

SFTP server	B	Er zijn andere manieren om het doel te bereiken
-------------	---	---

STAP 3: Bepaal betrouwbaarheidseisen

F	Impactclassificatie voor beschikbaarheid			
	Impact	Imagoschade <i>Publieke reputatie, vertrouwen</i>	Financiële schade <i>Additionele kosten</i>	Uitval schade <i>Operatie</i>
	Laag <i>RTO max. 5 dagen</i> <i>RPO max. 28 uur</i> <i>Beschikbaar 99%</i>	1. Irritaties en ongemak burgers geventileerd in media 2. Interne negatieve publiciteit	3. Op te vangen binnen de begroting van ministerie of RIVM	4. Max 2 weken (incl. piek) 5. Beperkt verlies van management control
	Midden <i>RTO max. 2 dagen</i> <i>RPO max. 24 uur</i> <i>Beschikbaar 99,5%</i>	1. Verlies van publiek respect 2. Klachten van burgers 3. Rijksbrede negatieve publiciteit 4. Verlies aan motivatie medewerkers	5. Niet op te vangen binnen de begroting van ministerie of RIVM 6. Accountantsverklaring niet afgegeven	7. Max 1 week (incl. piek) 8. Belangrijk verlies van management control
	Hoog <i>RTO =<2 dagen</i> <i>RPO =<24 uur</i> <i>Beschikbaar >=99,9%</i>	1. Ernstigere schade dan het bij "Midden" beschreven schadescenario 2. De beschikbaarheidseis overstijgt het standaard niveau dat een dienstenleverancier op dit moment kan leveren 3. In overleg met een dienstenleverancier moeten specifiek voor de situatie benodigde maatregelen worden afgesproken		
Informatiesysteem		Classificatie informatie <i>Laag, Midden, Hoog</i>	RPO & RTO	Toelichting
BI CIMS		L	5 dagen / 28 uur	Proces kan zo nodig opnieuw uitgevoerd worden.
SFTP server		L	5 dagen / 28 uur	Proces kan zo nodig opnieuw uitgevoerd worden.

G	Impactclassificatie voor integriteit			
	Impact	Imagoschade <i>Publieke reputatie, vertrouwen</i>	Financiële schade <i>Additionele kosten</i>	Uitval schade <i>Operatie</i>
	Laag <i>Beperkte schade</i>	1. Irritaties en ongemak burgers geventileerd in media 6. Interne negatieve publiciteit	7. Op te vangen binnen de begroting van ministerie of RIVM	8. Beperkt verlies van management control
	Midden <i>Forse schade</i>	1. Verlies van publiek respect 2. Klachten van burgers 3. Rijksbrede negatieve publiciteit	4. Niet op te vangen binnen de begroting van ministerie of RIVM	11. Belangrijk verlies van management control

		9. Verlies aan motivatie medewerkers	10. Accountantsverklaring niet afgegeven	
	Hoog	4. Ernstigere schade dan het bij "Midden" beschreven schadescenario 5. De integriteitseis overstijgt het standaard niveau dat een dienstenleverancier op dit moment kan leveren 6. In overleg met een dienstenleverancier moeten specifiek voor de situatie benodigde maatregelen worden afgesproken		
Informatie/systeem		Classificatie informatie <i>Laag, Midden, Hoog</i>	Toelichting	
<i>BI CIMS</i>		<i>M</i>	<i>Onjuiste informatie/onderzoeksresultaten verstrekken aan VWS heeft rijksbrede negatieve publiciteit.</i> <i>Wel vinden er regelmatig correcties en controles plaats in BI CIMS. Iedere maand worden de gegevens opnieuw gestuurd, waardoor fouten kunnen worden ontdekt.</i>	
<i>SFTP server</i>		<i>M</i>	<i>Onjuiste informatie/onderzoeksresultaten verstrekken aan VWS heeft rijksbrede negatieve publiciteit.</i>	

H	Impactclassificatie voor vertrouwelijkheid			
	Impact	Imagoschade <i>Publieke reputatie, vertrouwen</i>	Financiële schade <i>Additionele kosten</i>	Uitval schade <i>Operatie</i>
	Laag <i>Beperkte schade</i> <i>Ongerubriceerde informatie</i>	1. Irritaties en ongemak burgers geventileerd in media 2. Negatieve publiciteit	9. Op te vangen binnen de begroting van ministerie of RIVM	10. Beperkt verlies van management ent control
	Midden <i>Forse schade</i> <i>Te Beschermen Belangen in processen van de Rijksdienst</i>	1. Verlies van publiek respect 2. Klachten van burgers 3. Negatieve publiciteit 12. Verlies aan motivatie medewerkers	4. Niet op te vangen binnen de begroting van ministerie of RIVM 13. Accountantsverklaring niet afgegeven	14. Belangrijk verlies van management ent control
	Hoog	7. Verlies van informatie heeft een grote impact, waarvan niet uit te leggen is als deze niet gerubriceerd is en beschermd wordt op het niveau van BBN3 8. Informatie wordt door derden geleverd met een rubricering (niet zijnde BBN2) 9. Aansluiting op een infrastructuur vereist BBN3 om informatie te kunnen verwerken 10. Weerstand tegen statelijke actoren is noodzakelijk		
Informatie/systeem		Classificatie informatie <i>Laag, Midden, Hoog</i>	Toelichting	
BI CIMS		M	Verlies van publiek respect	
SFTP server		M	Verlies van publiek respect	

STAP 4: Samenvatting Quicksan & resultaten vaststellen

I Samenvatting											
STAP 1			STAP 2			STAP 3					
(X)	Rubricering	(X)	Classificatie proces	(X)	Classificati e systeem	(X)	B	(X)	I	(X)	V
	Openbaar		Ondersteunen d		Nuttig	X	Laag		Laag		Laag
	RIVM Intern (besloten)		Bijdragend	X	Belangrijk		Midden	X	Midde n	X	Midden
X	RIVM Vertrouwelijk	X	Strategisch		Vitaal		Hoog		Hoog		Hoog
	Departementaal Vertrouwelijk		Kritisch strategisch								
	Staatsgeheim Confidentieel										
	Staatsgeheim Geheim										
	Staatsgeheim Zeer Geheim										

J Resultaat		
	Resultaat	Toelichting
BBN 1, 2, 3 of VIR-BI	BBN2	Betreft bijzondere persoonsgegevens
RTO 5dgn, 2dgn of < 2dgn	5	Proces kan zo nodig opnieuw uitgevoerd worden.
RPO 28hr, 24hr of < 24hr	28	Proces kan zo nodig opnieuw uitgevoerd worden.
Externe eisen NAVO, EU, ketenpartner, andere organisatie, AVG	AVG NEN7512	Overeenkomst CBS
Uitvoeren Risicoanalyse? Ja of nee	Ja	Combinatie van bijzondere persoonsgegevens / BBN 2 / NEN7512 Dreigingen in kaart brengen en restrisico's identificeren.

Tekenformulier		
Op 28-10-'21 heeft een workshop QuickScan Information Security plaatsgevonden voor 'Monitoring groepskenmerken COVID-19 vaccinatie: CIMS – CBS data aanlevering' met ondersteunende informatiesystemen BI-CIMS en SFTP server. Bij deze workshop waren aanwezig / betrokken:		
Naam	Functie	Afdeling

5.1.2e (niet aanwezig)	5.1.2e	DVP-BIS
5.1.2e	5.1.2e	EPI
5.1.2e	5.1.2e	CIO-O
5.1.2e	5.1.2e	EPI
5.1.2e	5.1.2e	CBS
5.1.2e	5.1.2e	DVP
5.1.2e	5.1.2e	CIO-O
5.1.2e	5.1.2e	EPI
5.1.2e	5.1.2e	CIO-O

Ik heb kennisgenomen van de inhoud van het rapport en stem in met de resultaten van deze QuickScan. De resultaten van de Quickscan zijn geldig tot het moment dat de gegevens waarop deze zijn gebaseerd wijzigen.

BIJLAGE A: invullen van de Quickscan

ALGEMEEN	
Voor iedere tabel geldt dat de grijs gearceerde deel moeten worden ingevuld indien '(X)' wordt vermeld dient aangekruist te worden wat van toepassing is.	
STAP 1: Bepaal de scope, context en rubricering	
A	De scope kan uitgaan van een proces met één of meerdere ondersteunende systemen of één informatiesysteem dat meerdere processen ondersteunt. Geef in tabel A aan welke processen met ondersteunende systemen tot de scope van de analyse behoren.
B	Vul per proces, dat tot de scope behoort, tabel B in. Vallen meerdere processen onder de scope dan dient per proces een tabel B ingevuld te worden.
C	a. Vul per informatiesysteem, dat tot de scope behoort, tabel C in. Als er meerdere informatiesystemen onder de scope vallen dan dient per informatiesysteem een tabel C ingevuld te worden. b. Geef aan of het informatiesysteem gerubriceerde informatie verwerkt. Als er meerdere soorten informatie in de informatiesystemen worden verwerkt dan dient per informatiesoort het rubriceringsniveau te worden vermeld in de tabel c. Geef in tabel C per informatiesysteem aan welke eisen externe partijen daaraan stellen.
STAP 2: Classificeer proces en informatiesysteem en bepaal externe eisen	
D	Ieder proces wordt geclassificeerd naar de mate van belang. In tabel D worden de classificaties weergegeven. Kruis in tabel D aan welke classificatie voor het proces van toepassing is en geef onderaan een argumentatie voor de gemaakte keuze.
E	In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van mogelijke classificaties van het informatiesysteem. De classificaties geven een waarde aan die men hecht aan het informatiesysteem ter ondersteuning van het proces. Vermeld het informatiesysteem achter de juiste classificatie in tabel E.
STAP 3: Bepaal betrouwbaarheidseisen	
F	Beschikbaarheid betreft het waarborgen, dat vanuit hun functie geautoriseerde gebruikers op de juiste momenten tijdig toegang hebben tot informatie en aanverwante bedrijfsmiddelen (informatiesystemen) (uit: Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst 2007). Geef in tabel F aan of de impact 'Laag', 'Midden' of 'Hoog' is. Geef tevens de argumentatie hiervoor in termen van: - Beschrijf bijvoorbeeld de minimale eisen die gesteld worden aan de beschikbaarheid (ook in de piekperiodes). Komt dit overeen met de afgesloten SLA? - Welke eisen worden gesteld aan bijvoorbeeld het weer beschikbaar hebben van de data bij verlies? - Zijn er wettelijke termijnen die gehaald moeten worden? - Zijn er contractuele verplichtingen qua beschikbaarheid afgesproken naar burgers? - Zijn er politieke processen die een bepaalde beschikbaarheid/response tijd vereisen? - Zijn er resultaten van andere quickscans die leiden tot hogere beschikbaarheidseisen?

	g. Benoem hier ook de belangrijkste risico's/bedreigingen die gezien worden. h. Geef aan wat de Recovery Time Objective (de maximale benodigde hersteltijd) en Recovery Point Objective (maximaal toelaatbare hoeveelheid dataverlies) zijn.
G	Integriteit betreft het waarborgen van de juistheid en volledigheid van informatie en de verwerking ervan. De juistheid en volledigheid van de informatie is een directe verantwoordelijkheid van de eigenaar van het informatiesysteem en de hem ondersteunende managers en medewerkers (uit: Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst 2007). Geef in tabel G aan of de impact 'Laag', 'Midden' of 'Hoog' is. Geef tevens de argumentatie hiervoor in termen van: - Beschrijf waarom welke integriteitseisen aan de informatie worden gesteld. - Zijn er workarounds, is er bijvoorbeeld een papieren schaduw dossier, worden fouten snel herkend, wordt het vier ogen principe gehanteerd, wordt functiescheiding toegepast? - Zijn er fouttoleranties afgesproken met burgers/afnemers? - Zijn er resultaten van andere Quickscans die leiden tot hogere integriteitseisen? - Benoem hier ook de belangrijkste risico's/bedreigingen die gezien worden.
H	Vertrouwelijkheid betreft het waarborgen dat informatie alleen toegankelijk is voor degenen, die hiertoe zijn geautoriseerd. Het gaat hier onder andere om het beveiligen van de toegang tot de gebouwen, de informatiesystemen en de ICT-infrastructuur tegen onbevoegden (hackers en andere indringers) en malafide software (virussen, Trojaanse paarden). En het gaat ook om maatregelen om te voorkomen dat de eigen medewerkers toegang krijgen tot informatie die niet voor hen is bedoeld (uit: Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst 2007). Geef in tabel H aan of de impact 'Laag', 'Midden' of 'Hoog' is. Geef tevens de argumentatie hiervoor in termen van: - Beschrijf wat voor soort informatie in het proces en informatiesysteem wordt verwerkt. Is dit privacygevoelige informatie, commercieel vertrouwelijke informatie, politiek gevoelige informatie en welke belangen worden geschaad bij het openbaar worden van deze informatie? - Worden er wettelijke eisen aan de vertrouwelijkheid gesteld (bijv. AVG)? - Zijn er contractuele verplichtingen qua vertrouwelijkheid afgesproken naar burgers? - Zijn er resultaten van andere Quickscans die leiden tot hogere vertrouwelijkheideisen? - Benoem hier ook de belangrijkste risico's/bedreigingen die gezien worden.
STAP 4: Samenvatting resultaten en vaststellen	
I	Geef in tabel K een samenvatting van de resultaten uit de Quickscan.
J	Vermeld op basis het van de samenvatting: - het BNN-niveau. BBN3 niveau is van toepassing indien dreiging heerst vanuit statelijke actoren. - RPO en RTO eisen - of er wel of niet aanvullend een risicoanalyse uitgevoerd moet worden. <i>Neem bij twijfel hierover even contact op met de CISO.</i> BBN2 te zwaar: - politieke schade aan een bewindspersoon: bewindspersoon moet voor verantwoording naar de Tweede Kamer, bijvoorbeeld n.a.v. Kamervragen; of - diplomatieke schade te herstellen door ambtelijke opschaling; of - financiële gevolgen; niet meer op te vangen binnen de begroting van het ministerie of uitvoeringsorganisatie; geen accountantsverklaring afgegeven; of - verlies van publiek respect; klachten van burgers of significant verlies van motivatie van medewerkers; of - bindende aanwijzing van de AP in verband met schending van de privacy; of - directe imagoschade, bijvoorbeeld door negatieve publiciteit. Zijn dergelijke schades niet aan de orde, dan is BBN1 van toepassing. BBN2 is onvoldoende indien: - de informatie beschermd dient te worden tegen statelijke actoren of vergelijkbare dreigers; of - informatie wordt geleverd door derden en deze voor de beveiliging van betreffende informatie BBN3 eisen; of

	- aansluiting op een infrastructuur het BBN3 vereist om informatie te kunnen verwerken op deze infrastructuur (bijvoorbeeld om al op de infrastructuur aanwezige gerubriceerde informatie niet in gevaar te brengen) In elk van deze gevallen is BBN3 of hoger (zie VIR-BI) van toepassing.
--	--

^[1] Zie ook <http://wiki.rivm.nl/inwiki/bin/view/Informatiebeveiliging/Classificatie+van+Informatie>

^[2] Zie ook <http://wiki.rivm.nl/inwiki/bin/view/Informatiebeveiliging/Classificatie+van+Informatie>

Einde rapportage

Privacy
Management
Partners
Coöperatie UA

adres
Vondellaan 58
3521 GH Utrecht

telefoon
+31 85 401 38 66

e-mail
info@pmpartners.nl

website
www.pmpartners.nl